БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

УЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

6-йил чиқиши
№ 58 (1320)
21 МАРТ
ШАНБА
1959 ЙИЛ

БАҲОСИ 20 ТИЙИН

Барча партия, хўжалик, касаба союз ва комсомол ташкилотлари меҳнат унумдорлигини ошириш, ишлаб чиқариш харажатларини камайтириш юзасидан етти йиллик топшириқларини тўла ва ошириб бажариш учун, иқтисодий тежашга қаттиқ риоя қилиш учун курашни авж олдириб юборишлари зарур.

(КПСС XXI съездининг резолюциясидан).

Ҳар бир коммунист ишлаб чиқаришда етакчи бўлсин!

Коммунистик қурилишнинг партиямиз XXI съезди томонидан белгиланган улуғвор программаси мўлжалланган маррани қўлга киритиш учун орзу қилган олижаноб мақсадимиз сари дадил ҳаракат қилишнинг кенг ва порлоқ истиқболларини очиб берди.

Бутун совет халқи якдиллик билан қизғин маъқуллаган ва бошидан-охиригача инсон тўғрисида жуда катта ғамхўрлик қилиш руҳи билан суғорилган съезд қарорлари омманинг меҳнат соҳасидаги ғайрат ва ташаббусини зўр куч билан янада тўлқинлантириб юборди, етти йиллик планни муддатидан илгари бажариш учун умумхалқ мусобақасининг янги формаларини вужудга келтирди. Ҳозирги вақтда илғор саноат корхоналаримиз, қурилишларимиз, колхоз ва совхозларимизда сабот-матонат кўрсатиб ишлашнинг ажойиб намунаси бўлган коммунистик меҳнат бригадалари ҳаракати тобора кенг қулоч ёймоқда, машиналардан, станоклардан, агрегатлардан, тракторлардан ва бошқа механизмлардан унумлироқ, янада яхшироқ фойдаланилмоқда.

Съезд қарорларида белгиланган буюк вазифалар муносабати билан омманинг авангард қисми бўлган коммунистларнинг роли беҳиҳоя даража ошди, масъулияти янада кучайди. Улар ғалабани кураш билан қўлга киритмоқ учун ишлаб чиқаришнинг ҳал қилувчи участкаларида ишламоқдалар, коллектив аъзоларининг ижодий ташаббусига бошчилик қилиб ва ўзлари социалистик мусобақанинг олдинги сафида бориб, бошқаларга шахсий намуна кўрсатмоқдалар.

Партиямиз съезди қарорларидан руҳланган Тошкент транспорт машинасозлиги заводининг меҳнатсевар коллективи мамлакат олдидаги ўз ватанпарварлик бурчи ва юксак масъулиятини чуқур ҳис қилган ҳолда социалистик мусобақа байроғини баланд кўтариб, йил бошидан буён бир меёрда ишлаб келмоқда. Корхона коммунистлари етти йилликнинг биринчи йили топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун бошланган бу мусобақанинг ташаббускорлари бўлдилар. Завод коллективи мамлакатимизнинг илғор корхоналарида коммунистик меҳнат бригадалари номини олиш учун вужудга келган ажойиб ташаббусни биринчилар қаторида қўллаб-қувватлади. Ҳозирги куннинг бу ватанпарварлик ҳаракатига жавобан корхонада учта коммунистик меҳнат бригадаси тузилди. Меҳнатда, ўқишда ва ҳаёт кечиришда юксак онглилик намуналарини кўрсатаётган бу бригадаларга коммунистлардан Щербаков, Таракан ва комсомол аъзоси Мирзажонов ўртоқлар бошчилик қилмоқдалар.

Завод партия ташкилоти (секретари ўртоқ А. Браилов) коллектив ўртасида катта тарбиявий ишлар олиб бориб, ишчилар ва инженер-техник ходимларнинг ўсиб бораётган ижодий активлигига моҳирлик билан бошчилик қилмоқда. Бунинг натижасида заводда смена ва ойлик топшириғини адо этмайдиган бирорта ҳам ишчи йўқ. Бир талай ишлаб чиқариш илғорлари ҳозирнинг ўзидаёқ 1959 йилнинг биринчи квартали топшириғини ошириб бажариб, иккинчи квартал ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқармоқдаларки, уларнинг кўпчилигини коммунистлар ташкил этади. Токарь К. Муҳитдинов, темирчи Н. Гаюпов, слесарь В. Белов ва П. Микрюковлар шулар жумласидандир.

Маълумки, етти йиллик планнинг муваффақияти бевосита ишлаб чиқаришнинг ўзида ҳал қилинади. Уни амалга ошириш йўлида совет халқи олиб бораётган умумий ишда ҳар ким ўз ўрнини топа билиши керак. Меҳнатга онгли, коммунистик муносабатда бўлмасдан ва ишда ижодий ташаббус кўрсатмасдан туриб, план топшириқларини муваффақиятли бажариб бўлмайди. Омманинг активлигини ошириш, ҳар бир цех, участкада ғайрат кўрсатиб ишлаш вазиятини вужудга келтириш, омма билан алоқани кенгайтириб ва мустаҳкамлаб, уларнинг янги фазилатларини бутун чоралар билан ривожлантириш, шу билан бирга ўзи социалистик мусобақанинг олдинги сафида бориб, шахсий намуна кўрсатиш—ҳар бир коммунистнинг виждоний бурчидир. Шундай экан, етти йиллик план ҳар бир коммунист учун жанговар иш программаси бўлиб қолмоғи лозим.

Коммунист ишлаб чиқаришнинг ҳал қилувчи участкасида меҳнат қилиб, ўз бурчини виждонан ҳалоллик ва садоқат билан бажарганида, юксак онглилик ва интизомлилик намуналарини кўрсатганидагина, у омма ўртасида обрў-эътибор қозонади ва оммага етакчилик қила олади. Шунинг учун ҳам коммунистлар аввало партия аъзоси деган улуғ номни покиза сақлаб, ўзининг юксак ғоявийлиги, аҳлоқий фазилатлари ва меҳнатга онгли муносабати билан бошқаларга ибрат бўлиши керак. Омманинг олдинги сафида бориш, ҳамиша илғорлик ва онглилик даражасида туриш, техникани пухта эгаллаш, янгиликка интилиш ва уни қўллаб-қувватлаш, мажбурият олгандан кейин албатта унинг бажарилишини таъминлаш, орқада қолганларни илғорлар сафига етказиб олишда бевосита ёрдам бериш ҳар бир коммунистнинг авангардлик ролини белгиловчи характерли хусусиятдир.

Лекин айрим корхона ва қурилишларнинг партия ташкилотлари коммунистларнинг ишлаб чиқаришдаги етакчилик роли ва ташаббускорлигини ошириш масалалари билан етарли шуғулланмайдилар. Баъзи коммунистлар томонидан кўпинча план топшириқларини бажармаслик ҳоллари ҳам учраб туради. Бундай фактларнинг такрорланишига бундан буён мутлақо йўл қўйиб бўлмайди.

Коммунистик қурилишнинг партиямиз белгилаб берган улуғвор программаси муносабати билан оммани конкрет ишлаб чиқариш топшириқларини бажаришга сафарлар этишда бошланғич партия ташкилотларининг роли янада ошади. Уларнинг асосий вазифаси — омма билан алоқани тинмай кучайтириш ва мустаҳкамлашдан, халқ хўжалик планларини бажариш учун курашга меҳнаткашларни тўла сафарбар этишдан, бу соҳада коммунистларнинг авангардлик ролини ошириш ва шахсий намуна кўрсатиб ишлашларини таъминлашдан иборат.

Шунга эришмоқ керакки, партия ташкилотлари олиб борадиган ташкилотчилик ва сиёсий-тарбиявий ишларнинг формалари доимо такомиллаштирилсин, меҳнаткашлар олдимизда турган вазифалар нақадар муҳим ҳамда масъулиятли эканлигини тушуниш руҳида, давлат ва меҳнат интизомига қаттиқ риоя қилиш руҳида тарбиялансин, барча коммунистлар корхона ва қурилишларнинг план топшириқларини муддатидан илгари бажаришлари учун актив кураш олиб борсинлар.

Олдимизда етти йилликнинг биринчи йили топшириқларини ҳамма кўрсаткичлар бўйича тўла ва ошириб бажариш каби катта вазифа турибди. Коммунистларнинг авангардлик ва етакчилик роли бу соҳада қилинган амалий ишларда ўзини яққол кўрсатиши лозим. Ана шундагина ҳар бир коммунист умумхалқ ишига ўзининг улкан ҳиссасини қўшган, виждоний бурчини ҳалол ўтаган ва авангардлик ролини тўла намоён қилган бўлади.

СОВЕТ ИТТИФОҚИНИНГ ҲУКУМАТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ ҲИНДИСТОНДАН МОСКВАГА ҚАЙТИБ КЕЛДИ

Совет Иттифоқининг ҳукумат делегацияси — СССР Олий Совети Президиумининг аъзоси А. А. Андреев (делегация бошлиғи), СССР Олий Совети Миллатлар Советининг ташқи ишлар комиссияси раиси Н. А. Муҳитдинов, Грузия ССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари ва ташқи ишлар министри М. И. Кучава, СССР Министрлар Совети ташқи иқтисодий алоқалар Давлат комитетининг аъзоси А. Г. Шереметьев ва СССР Ташқи ишлар министрлигининг Шарқи-Жанубий Осиё мамлакатлари бўлимининг мудири В. И. Лихачев 20 мартда Деҳлидан Москвага қайтиб келди.

Делегация Ҳиндистон ҳукуматининг таклифига мувофиқ у ерда расмий давлат визити билан тўрт ҳафтага яқин бўлди. (ТАСС).

СССР Олий Совети Президиумида

СССР Олий Совети Президиуми нефть ва газ саноатини ривожлантиришда эришган муваффақиятлари учун нефть ва газ саноати ишчилари, раҳбар ва инженер-техник ходимлари, партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари ходимларидан 2.754 кишини СССР орден ва медаллари билан мукофотлади.

Ленин ордени билан 188 киши, Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан 640 киши, «Ҳурмат Белгиси» ордени билан 1.046 киши, «Шавкатли меҳнат учун» медали билан 424 киши ва «Меҳнатда ўрнак кўрсатганлик учун» медали билан 456 киши мукофотланди.

Нефть ва газ саноатини ривожлантиришдаги катта муваффақиятлари учун 45 кишига Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвони берилди.

ССР Иттифоқи Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрушчевнинг совет ва чет эл мухбирлари матбуот конференциясидаги кириш сўзи

(1959 йил 19 март)

Ўртоқлар, жаноблар!

Сизларга маълумки, Германия билан тузиладиган сулҳ шартномасининг совет лойиҳаси ва Ғарбий Берлиндаги оккупация режимини тугатиш тўғрисидаги таклифлар эълон қилинганидан бери орада бир талай вақт ўтди. Биз ўзимизнинг позициямизни чидам ва қунт билан тушунтириб келдик ва тушунтирмоқдамиз. Тегишли ҳукуматларгина эмас, шу билан бирга, кенг жамоатчилик доиралари ҳам Совет ҳукумати томонидан қилинган бу муҳим таклифларнинг мазмуни билан етарлик равишда тўла танишиш имкониятига эга бўлдилар.

Совет ҳукумати таклифларининг бирдан-бир мақсади иккинчи жаҳон урушининг қолдиқларига хотима беришдан, Берлиндаги ва бутун Германиядаги вазиятни нормаллаштиришдан, бу билан «совуқ урушни» тугатиш йўлида яхши иш бошлаб беришдан иборат эканлигини айтиб келдик ва айтмоқдамиз.

Биз шу нарсага қатъий аминмизки, Германия билан Сулҳ шартномаси тузиш ва Ғарбий Берлиннинг оккупация қилинишини тўхтатиш герман халқининг миллий манфаатларига, тинчликни ва ялпи хавфсизликни мустаҳкамлаш манфаатларига мос бўлиб тушади. Халқаро муҳит тоза бўлиши мумкингина эмас, шундай бўлиши лозим ҳам, шу сабабли, биз фақат бир нарсага, у ҳам бўлса янги урушнинг мудҳиш қора булутларини халқаро уфқдан абадий йўқотишга интилмоқдамиз.

Германия билан тезроқ Сулҳ шартномаси тузиш ва Берлиндаги аҳволни нормаллаштириш идеяси четэлларда кенг равишда эътироф қилинди ва қувватланди. Бизни хурсанд қилаётган нарса шуки, бизнинг тинчликсевар сиёсатимизни ҳамма мамлакатларнинг халқлари тобора кўпроқ тушуниб олмоқдалар. Биз буни юксак даражада қадрлаймиз ва иккинчи жаҳон урушининг оқибатларини тугатмоқ, Германия билан Сулҳ шартномаси тузилишига эришмоқ ва шу тариқа Марказий Европада нормал вазият вужудга келтирилишига кўмаклашмоқ учун ҳамма чораларни кўра берамиз. Бу билан давлатлар ўртасидаги бўлган нормал муносабатларга, социал системалари турлича бўлган давлатларнинг тинч-тотув яшашига халақит бераётган қуйқаларнинг ҳаммасини тозалаш учун замин ҳозирланади.

Давлатлар ўртасида музокаралар олиб бориш керак, деган фикр Ғарб мамлакатларининг сиёсий арбоблари орасида ҳам кучаймоқда. Германия проблемасини тинч йўл билан ҳал қилиш зарурлиги тўғрисида оқилона мулоҳазалар тобора кўпроқ айтилмоқда.

Масалан, шуни эслатиб ўтиш мумкинки, Буюк Британия бош министри Макмиллан жаноблари билан яқинда қилган учрашувларимиз ва суҳбатларимиз вақтида қарашлардаги тафовутларни, шу жумладан, Германия билан Сулҳ шартномаси тузиш ва Берлин масаласи сингари масалаларга қарашдаги тафовутларни бартараф қилмоқ учун манфаатдор ҳукуматлар ўртасида тез фурсатда музокаралар ўтказиш зарурлиги эътироф қилинди.

«Совуқ уруш» натижасида, иккинчи жаҳон уруши тамом бўлганидан кейин 14 йил ўтган бўлса ҳам, кўпгина муҳим халқаро масалалар ҳали ҳам ҳал қилинмаётганлиги натижасида вужудга келган хатарли ҳолатни тугатиш керак, деган фикрлар фақат Европа мамлакатларидагина эмас, шу билан бирга, АҚШда ҳам сиёсий арбоблар орасида кучайиб бормоқда.

Лоақал АҚШ сенати ташқи ишлар комиссиясининг раиси Фулбрайт жанобларининг яқинда сўзлаган нутқини олиб қаранг. Гарчи биз у айтган гапларнинг кўпига қўшилмасак ҳам, лекин шу билан бирга, унинг гапларида, бизнинг фикримизча, ижобий мулоҳазалар борлигини қайд қилиб ўтмасдан бўлмайди. Бу мулоҳазалар шу нарсадан унчалик узоқ эмаски, Германия билан Сулҳ шартномаси тузиш масаласида ҳам, шунингдек Ғарбий Берлиндаги оккупация режимини тугатиш масаласи устида ҳам манфаатдор давлатлар ўртасида бамаслаҳат бир фикрга келишга ёрдам бериши мумкин.

Юқорида мен сенатор Мэнсфилднинг айтган гаплари ҳақида сўзлаб ўтган эдим, у ҳам шу масалаларга доир баъзи бир фойдали фикрларни айтди. Дуруст, кейин у ўз позициясидан бирмунча чекинди, аммо, шундай бўлса ҳам, биз, сенатор Мэнсфилд мақбул бўлмайдиган гаплар билан бир қаторда музокаралар олиб борилиши учун асос бўладиган, манфаатдор давлатлар астойдил ҳаракат қилсалар, баъзи низоли масалалар устида бамаслаҳат бир фикрга кела олишлари мумкин, деб умидвор бўлишга имкон берадиган гапларни ҳам айтди.

Германия билан тузиладиган Сулҳ шартномаси масаласи устида ҳам, Берлин масаласи устида ҳам тузуккина муҳокама юритаётган америкалик бошқа сиёсий арбоблар, савдо-саноат аҳллари, обзорчиларнинг айтаётган гаплари ҳам оз эмас.

АҚШ президенти Эйзенхауэр жаноблари ўзининг 16 мартдаги нутқида АҚШ «музокаралар ўтказиш йўлида самимият билан қилинаётган ҳаракатларнинг ҳаммасида тўла равишда қатнашишга тайёр» деб айтиб, музокаралар олиб бориш идеясини қувватлади.

Мана шуларнинг ҳаммаси таклифларимизнинг ҳаётийлигини ва ўз вақтида қилинганлигини таъкидлаб турибди.

Шу билан бирга, Ғарбдаги айрим сиёсий ва ҳарбий арбобларнинг чиқишларига ҳам эътиборни жалб қилиб ўтмасдан бўлмайди, улар Германия билан Сулҳ шартномаси тузиш тўғрисидаги ва Берлин тўғрисидаги совет таклифларининг чин характерини бузиб кўрсатмоқдалар, йўқ мақсадларни бизга тўнкамоқдалар. Бундай арбоблар «совуқ уруш» методларини ҳали ҳам тарк қила олмаётирлар, деган таассурот туғилмоқда.

Таклифларимиз тўғри тушунилишини ва тўғри хулосалар чиқарилишини истар эдик. Бизнинг таклифларимизни ҳеч бир кимса қинғир-қийшиқ талқин қилолмайдиган бўлиши учун ҳар қандай изоҳлар беришга тайёрмиз.

Совет Ҳукумати бошқа томон ҳисобига бирор манфаат кўришга ёки бирор кимсанинг манфаатларига зарар етказишга интилмай, ўзининг Германия билан Сулҳ шартномаси тузиш тўғрисидаги ва Берлин тўғрисидаги таклифларини тақдим қилди. Немислар Сулҳ шартномасига эга бўлсалар, Ғарбий Берлин эса, жуда кўп вақтдан бери ўрнашиб қолган оккупациячилардан халос бўлса, бундан ҳеч ким зиён кўрмайди-ку, ахир. Ҳар иккала герман давлати билан Сулҳ шартномаси имзоланиши натижасида иккинчи жаҳон урушининг қолдиқлари тугатиладики, бундан ҳамма халқлар мамнун бўлади.

Жанжаллар ва ҳарбий можаролар шу қадар тез-тез бошланиб турган жойда яъни Европанинг марказида, муҳит янада соғломланиб қолса, унинг фойдаси ҳаммага, айниқса тинчлик ишига кўпроқ етади.

Гитлерчилар Германиясига қарши бўлган урушда қатнашган ҳамма мамлакатларнинг ҳукуматларини музокаралар бошламоқ учун бир жойга тўпланишга ва етилган проблемаларни бартараф қилишга, Германия билан Сулҳ шартномаси тузишга чақирамиз. Ғарб ҳукуматлари ўз генераллари ва адмиралларининг мамлакатимиз шаънига қилаётган бемаъни дўқларини бир чеккага улоқтириб ташлаб, биз билан музокаралар олиб бормоқ учун бир жойга тўпланишларини истар эдик. Агар уларда оқилона таклифлар бўлса, биз ўз таклифларимиз билан бир қаторда бу таклифларни ҳам кўриб чиқишга тайёрмиз.

Иккинчи жаҳон уруши вақтида биз билан иттифоқчи бўлган АҚШ ва бошқа Ғарб давлатларининг сиёсатида ақл-идрок устунлик қилади, деб халқлар кутмоқдалар ва умид қилмоқдалар.

Халқаро, биринчи навбатда, тинчликни таъминлаши лозим бўлган давлатлар ўртасида ҳамкорлик ва ҳамжиҳатлик бўлишини истайдилар. Совет Ҳукуматига келганда, халқларнинг бу иродаси биз учун қонундир. Биз Германия билан Сулҳ шартномаси тузиш ва Берлиндаги аҳволни нормаллаштириш тўғрисидаги таклифларимизни киритдик, энди гап Ғарб давлатларида қолди. Агар улар музокаралар олиб боришга жиддий равишда тайёр бўлсалар, у ҳолда иш бизга қараб қолмайди. Музокараларнинг муваффақиятли бўлиб чиқиши учун биз қўлимиздан келган ҳамма чораларни кўрамиз.

Энди мен сизларнинг саволларингизга жавоб беришга тайёрман.

„Шарқ юлдузи“ колхозининг пахтакорлари орасида

20 мартда Тошкент область Янгийўл районидаги «Шарқ юлдузи» колхозида кўп хурсандчилик бўлди. Ҳиндистондан қайтиб келган Совет Иттифоқи ҳукумат делегациясининг аъзолари — СССР Олий Совети Президиумининг аъзоси А. А. Андреев, СССР Олий Совети Миллатлар Советининг Ташқи ишлар комиссияси раиси Н. А. Муҳитдинов, Грузия ССР Министрлар Совети раисининг биринчи ўринбосари ва ташқи ишлар министри М. И. Кучава, СССР Министрлар Советининг Ташқи иқтисодий алоқалар давлат комитети аъзоси А. Г. Шереметьев ва СССР Ташқи ишлар министрлиги Шарқи-Жанубий Осиё мамлакатлари бўлимининг мудири В. И. Лихачев мамлакатда донғи чиққан шу колхоз пахтакорларига меҳмон бўлиб келдилар. Делегация аъзолари билан бирга М. А. Абдураззоқов, А. П. Бизов, Г. А. Габриельянц, Р. Ғ. Ғуломов, Р. Е. Мельников, С. Н. Нуриддинов, З. Р. Раҳимбобоева, Ш. Р. Рашидов, М. В. Муҳаммаджонов, А. Н. Рудин, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари Ё. С. Насриддинова ва бошқалар ҳам колхозга келдилар.

Колхоз посёлкасида меҳмонларни юзлаб киши ўраб олди. Меҳмонларни кутиб олиш учун бу ерга бригада ва звено бошлиқлари, колхозчилар, ёшлар ва кексалар тўпланган эди. Меҳмонларни колхоз раиси, СССР Олий Совети Президиумининг аъзоси, уч марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ҳ. Турсунқулов колхоз аъзолари номидан чин кўнгилдан табриклади.

Меҳмонлар билан колхозчилар ўртасида самимий суҳбат бошланади. Делегация аъзолари колхозчиларга ўзларининг Ҳиндистонга қилган сафарлари тўғрисида, ҳинд ва совет халқлари ўртасида тобора мустаҳкамланаётган дўстлик ҳақида, бу дўстлик бутун дунёда тинчликни янада мустаҳкамлашга ёрдам бераётганлиги тўғрисида гапирдилар.

А. А. Андреев ва Н. А. Муҳитдинов колхоз ҳаётидаги янгиликлар билан қизиқадилар, пахтакорлардан етти йилликнинг бошланиши қандай ишлар билан нишонлаётганликлари тўғрисида суриштирадилар. Бу саволларга берилган батафсил жавобларда КПСС XXI съездининг тарихий қарорлари Ўзбекистон колхоз далаларининг меҳнаткашларига зўр куч ва ғайрат бағишлаганлиги сезилиб туради.

Н. А. Муҳитдинов ва А. А. Андреев пахтакорларнинг ўз ишларида катта муваффақиятларга эришувларини, ўз зиммаларига олган юксак социалистик мажбуриятларни ошириб бажаришларини чин кўнгилдан тиладилар. (ЎзТАГ).

Совет Иттифоқи ҳукумат делегацияси Тошкентдан жўнаб кетди

Ҳиндистонга қилган сафаридан қайтиб келган СССР Олий Совети Президиуми аъзоси А. А. Андреев, СССР Олий Совети Миллатлар Советининг Ташқи ишлар комиссияси раиси Н. А. Муҳитдинов, Грузия ССР Министрлар Совети раисининг биринчи ўринбосари ва Ташқи ишлар министри М. И. Кучава, СССР Министрлар Совети Ташқи иқтисодий алоқалар давлат комитетининг аъзоси А. Г. Шереметьев, СССР Ташқи ишлар министрлиги Шарқи-Жанубий Осиё мамлакатлари бўлимининг мудири В. И. Лихачевлардан иборат Совет Иттифоқи ҳукумат делегацияси 20 мартда «ТУ-104» самолётида Тошкентдан Москвага жўнаб кетди.

Делегация аъзоларини кузатиш учун Тошкент аэродромига Ўзбекистон пойтахти меҳнаткашларининг жуда кўп вакиллари тўпланди. Делегацияни М. А. Абдураззоқов, А. П. Бизов, Г. А. Габриельянц, Р. Ғ. Ғуломов, Р. Е. Мельников, С. Н. Нуриддинов, З. Р. Раҳимбобоева, Ш. Р. Рашидов, М. В. Муҳаммаджонов, А. Н. Рудин, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари Ё. С. Насриддинова, СССР Олий Совети Президиумининг аъзоси Ҳ. Турсунқулов, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари И. В. Бабков, Туркистон ҳарбий округи қўшинларининг қўмондони армия генерали И. И. Федюнинский, Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари Ф. Хўжаев, республика Госпланининг раиси С. К. Зиёдуллаев, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг секретари Ж. И. Илҳомова, Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари М. Иброҳимов, СССР ва Ўзбекистон ССР Олий Советларининг депутатлари, республика министрлари кузатиб қолдилар.

СССР Олий Совети Президиумининг аъзоси А. А. Андреев кузатиб қолувчиларга мурожаат қилиб, делегациянинг Ўзбекистонда шодиёна кутиб олинганлиги учун ташаккур изҳор қилди, республика меҳнаткашларига халқ хўжалиги ва маданиятни ривожлантиришда янги катта муваффақиятлар тилади. (ЎзТАГ).

Венгрия социалистик ишчи партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари ўртоқ Янош КАДАРГА, Венгрия Халқ Республикаси Президиумининг Раиси ўртоқ Иштван ДОБИГА, Венгрия Революцион ишчи-деҳқон ҳукумати Раиси ўртоқ Ференц МЮННИХГА

Азиз ўртоқлар!

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Совети ва бутун совет халқи Сизни ва Венгриянинг бутун меҳнаткаш халқини Венгрия Совет Республикаси эълон қилинган куннинг 40 йиллиги билан қизғин табриклайдилар.

Россия ишчилар синфи ва меҳнаткаш деҳқонларига эргашиб 1919 йил март ойида ўз мамлакатида буржуазия ва помешчиклар ҳокимиятини ағдариб ташлаган Венгрия меҳнаткашларининг тарихий ғалабаси Улуғ Октябрь социалистик революцияси билан бошланган ҳамда янги давр— капитализмнинг ҳалокати ва аста-секин коммунизмга ўтиш даври келганлигини нишонлаган қудратли революцион юксалишнинг ёрқин ифодаси бўлди. Венгрияда пролетариат диктатураси ўрнатилиши марксизм-ленинизм буюк ғояларининг ғолибона кучини, ишчилар синфининг революцион қаҳрамонлигини, унинг барча меҳнаткашларга яхши турмуш учун фидокорона курашини яна бир марта яққол кўрсатиб берди. Улуғ Ленин Венгрия Совет Республикаси вужудга келишини қизғин табриклаган эди.

Халқаро империализм кучлари томонидан қўллаб-қувватланган венгер капиталист ва помешчиклари ишчи ва деҳқонларнинг ёш давлатини бўғишга муваффақ бўлдилар, лекин венгер халқининг озодликка бўлган майлини, унинг порлоқ келажакка — коммунизмга интилишини йўқота олмадилар. Венгрия меҳнаткашлари Совет Иттифоқининг немис-фашист босқинчилар устидан қозонган жаҳоншумул тарихий ғалабалари натижасида хортистлар зулми бўйинтуруғини ўзларидан улоқтириб ташлаб, янги социалистик Венгрия қурилиши йўлига қадам қўйган вақтда Венгрияда социалистик революция ғоялари тантана қилди.

Эндиликда Венгрия меҳнаткашлари Венгрия социалистик ишчи партияси раҳбарлигида социалистик лагерь мамлакатларининг тенгҳуқуқли халқларининг қудратли оиласида муваффақият билан ўз мамлакатларида янги ҳаёт қураётирлар. Буржуа реакциясининг айёрлиги ва террорини ўзининг тарихий тажрибасида кўриб билган эрксевар венгер халқи социализм ғалабаларини ҳушёрлик билан қўриқлаб келмоқда ҳамда ўз бахти ва озодлигига ҳеч кимнинг дахл қилишига йўл қўймайди. Икки юз миллионли совет халқи Венгрия Халқ Республикаси меҳнаткашларининг садоқатли дўсти ва иттифоқчисидир.

Сизларга, қадрдон ўртоқлар, социализм қурилишида янада катта муваффақиятлар, халқлар ўртасида тинчлик ва дўстликни мустаҳкамлаш учун курашда янгидан-янги ғалабалар тилаймиз.

Яшасин меҳнатсевар ва талантли венгер халқи!

Яшасин қудратли социалистик лагердаги барча мамлакатларнинг бузилмас ва мустаҳкам бирлиги!

Венгрия ва Совет Иттифоқи халқларининг абадий қардошларча дўстлиги ва ҳамкорлиги мустаҳкамлансин ва ривожлансин!

КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари, СССР Министрлар Советининг Раиси Н. ХРУЩЧЕВ.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси К. ВОРОШИЛОВ.

Совет Иттифоқи ҳукумат делегациясининг Ҳиндистонда бўлиши тўғрисида ҚЎШМА АХБОРОТ

Совет Иттифоқининг СССР Олий Совети Президиуми аъзоси А. А. Андреев (делегация раҳбари), СССР Олий Совети Миллатлар Совети Ташқи ишлар комиссиясининг раиси Н. А. Муҳитдинов, шунингдек Грузия ССР Министрлар Совети раисининг биринчи ўринбосари ва ташқи ишлар министри М. И. Кучава, СССР Министрлар Совети Ташқи иқтисодий алоқалар давлат комитети аъзоси А. Г. Шереметьев ва СССР Ташқи ишлар министрлиги Шарқи-жанубий Осиё бўлими мудири В. И. Лихачевлардан иборат Ҳукумат делегацияси Ҳиндистон ҳукуматининг таклифига биноан, расмий давлат визити билан 1959 йил 24 февралдан 19 мартга қадар Ҳиндистонда бўлди.

Ҳиндистон бўйлаб қилинган сафарда делегацияга СССРнинг Ҳиндистондаги элчиси П. К. Пономаренко ва Ҳиндистоннинг СССРдаги элчиси К. П. Ш. Менон жаноблари ҳамроҳ бўлиб юрдилар.

Делегация Ҳиндистонда бўлган вақтида мамлакатнинг турли районларига борди ҳамда Деҳлида ҳам, шунингдек Ҳиндистоннинг бошқа районларида ҳам раҳбар арбоблар билан суҳбатлашди. Делегация Бхакра-Нангал гидроэлектроэнергетика комплекси, Читтаранжа паровозсозлик заводи, кабель заводи, Синдридаги кимё комбинати, Порамбудаги вагонсозлик заводи ва бошқа шулар каби турли корхоналар ҳамда янги қурилишлар билан танишиш имкониятига эга бўлди. Делегация Совет Иттифоқи ёрдами билан Бхилаида қурилаётган металлургия заводини бориб кўрди, шунингдек СССРнинг бевосита ўзи, ҳамда Бирлашган Миллатлар Ташкилоти орқали берган катта ёрдами билан Бомбайда қурилган Ҳиндистон технология институтини очиш маросимида ҳозир бўлди. Делегация бир қанча қишлоқ хўжалик фермалари билан ҳам танишди, бир неча деҳқон хўжаликларида бўлди; илмий тадқиқот институтларини, баъзи мактаблар ва касалхоналарни бориб кўрди, Ҳиндистоннинг тарихий ёдгорликлари билан танишди.

Делегация Ҳиндистонга келгач, бош министр Жавоҳарлал Неру жанобларига СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрушчевнинг мактубини топширди. Бу мактубда СССР халқ хўжалигини ривожлантириш етти йиллик планининг халқаро аҳамияти ёритиб берилган эди ва Ҳиндистон ҳамда Совет Иттифоқи халқларининг бахт-саодати йўлида, бутун дунёда тинчликни мустаҳкамлаш манфаатлари йўлида ҳар иккала мамлакат ўртасида ҳар томонлама ҳамкорликни янада ривожлантирмоқ учун ҳозирги вақтда катта имкониятлар бор, деб ишонч билдирилган эди. Мактубда Совет ҳукумати Бараунида нефть тозалаш заводи қуришда Ҳиндистонга ёрдам кўрсатишга рози эканлиги ҳамда Ҳиндистоннинг фармацевтика саноатини ривожлантиришда ҳамкорлик қилиши тўғрисида ҳам хабар қилинган эди.

Делегация Ҳиндистон бош министри Неру жаноблари билан ва бошқа раҳбар арбоблар билан бир неча марта суҳбатлашди. Суҳбатлар вақтида қуролсизланиш проблемаси, Германия билан Сулҳ шартномаси тузиш масаласи, Берлин масаласи, Шарқи-жанубий Осиёда ва Тинч океан ҳавзасида ядро қуролидан холи бўлган тинчлик зонаси вужудга келтириш масаласи, ядро қуроли синовларини тўхтатиш масаласи, АҚШ билан Покистон, Туркия ва Эрон ўртасида яқинда тузилган икки ёқлама ҳарбий битимлар тўғрисидаги масала сингари бир қанча муҳим халқаро проблемалар муҳокама қилинди. Шу суҳбатлар вақтида ҳар иккала томон халқаро кескинликни юмшатмоқ ва тинчлик ишига кўмаклашмоқ учун ўзларининг ҳаракатларини давом эттиришга рози бўлдилар, шунингдек ядро қуроли синовларини дарҳол тўхтатиш тўғрисида шу қуролга эга бўлган буюк давлатлар ўртасида тезроқ битим тузиш кераклигини айтдилар. Томонлар Совет ҳукумат делегациясининг Ҳиндистонга қилган сафари ҳар иккала мамлакат ўртасидаги дўстона муносабатларни янада мустаҳкамлаш ишига қимматли ҳисса бўлиб қўшилганлигини зўр мамнуният билан қайд қилдилар.

Делегация борган жойларнинг ҳаммасида у самимият билан кутиб олинди. Шу билан бирга, делегация Совет Иттифоқи халқлари ва ҳукуматининг самимий дўстлик ҳисларини Ҳиндистон халқига ва ҳукуматига топшириш имкониятига эга бўлдики, бу билан делегация ўзини бахтиёр деб ҳисоблайди. Делегация Ҳиндистон ҳукумати ва халқига ўзининг сидқидил билан ва самимий кутиб олинганлиги учун чуқур ташаккур билдирди.

Ҳиндистон ҳукумати Совет ҳукумат делегациясини хурсандлик билан кутиб олди ва бир қанча муҳим масалалар устида делегация билан фикрлашиш имкониятига эга бўлди. Ҳиндистон ҳукумати ва Совет ҳукумат делегацияси бу фикрлашиш давом эттирилади ва экономика, маданият, фан соҳаларидаги Совет-Ҳиндистон ҳамкорлигини янада ривожлантириш ишига, шунингдек бутун дунёда тинчликни таъминлаш ишига ҳисса қўшади, деб ишонч билдирадилар.

Пахтакор ва механизатор ўртоқлар, ғанимат фурсатни қўлдан бой бермай чигит экишга ҳартарафлама пухта тайёрланайлик!

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

Шверник номли колхоз партия ташкилоти қониқарсиз ишламоқда

Пискент районидаги Шверник номли колхоз ўтган йили пахта тайёрлаш планини бажара олмай, давлатдан анча қарздор бўлиб қолган эди. Бунга колхоз правлениеси ва партия ташкилотининг хўжаликка малакали раҳбарлик кила олмаганликлари асосий сабаб бўлди.

Колхоз партия ташкилоти етти йиллик ва унинг биринчи йили — 1959 йилда артель аъзолари олдида катта вазифалар турганлигини ҳисобга олиб ва ўтган йилги хатолардан амалий хулоса чиқариб, пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил етиштириш ҳамда чорвачилик маҳсулдорлигини ошириш учун курашни ҳамма чоралар билан қизитиб юборишга бошчилик қилиши лозим эди.

Афсуски, бошланғич партия ташкилоти бу соҳада ҳали амалий ишга киришгани, артель хўжалигини бундан кейин ривожлантириш масалалари билан чинакам шуғулланаётгани йўқ. Шу кунларда областимизнинг кўпгина колхозларида кўкламги экишга қизғин тайёргарлик кўрилаётган бир пайтда бу колхозда кўп ишлар ўлда-жўлда бўлиб ётибди. Чунончи, шу кунга қадар мавжуд 11 та ҳайдов трактори, 3 сеялка, 60 борона, 7 культиваторнинг ҳаммаси ҳам тўла ремонтдан чиқарилмаган. Экиш кампанияси яқинлашиб қолди. 2 минг квадрат метр ҳажмида ариқ-зовурлар тозаланиши керак бўлгани ҳолда, эндигина 1500 квадрат метрга яқин ариқ-зовур тозаланган. Далага жуда оз миқдорда маҳаллий ўғит ташиб чиқилган. Минерал ўғит келтириш иши эса ҳали бошлангани ҳам йўқ. Дала ишларига жуда оз киши қатнашмоқда.

Мўл ҳосил учун курашнинг ҳозирги масъулиятли кунларида ишнинг аҳволи шундай бўлгач, колхоз бу йил давлатга 700 тонна пахта сотиш юзасидан олган мажбуриятини қандай қилиб муваффақиятли бажара олади?

Бундай камчиликлар содир бўлаётганлигининг асосий сабаби шундаки, колхоз раҳбарлари ўта беғамлик кайфиятига берилиб кетиб, ўз масъулиятларини чуқур ҳис қилмаётирлар. Колхоз бошланғич партия ташкилоти эса бундай кайфиятларга нисбатан ҳамон бетарафлик позициясида туриб келмоқда. Кишилар билан ишлаш, уларни қишлоқ хўжалик артели олдида турган вазифаларни бажариш учун курашга сафарбар этиш партия ташкилотининг назар-эътиборидан четда қолмоқда. Колхозда оммавий-сиёсий ишлар ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Агитаторлар фақат партком папкасидаги рўйхатдагина бор бўлиб, колхозчилар ўртасида бу яқин ўртада биронта на лекция ва на суҳбат ўтказилган. Бу ерда XXI съезд материалларини ташкилий равишда ўрганишга ҳали ҳам киришилгани йўқ. Шунчаки ташкил этиб қўйилган кундалик сиёсатни ўрганиш тўгарагида машғулотлар системали равишда ўтказилмаётир. Бу тўгарак раҳбари, колхоз партия ташкилотининг секретари ўртоқ Т. Шоҳидов съезддан кейин ўтган бир ярим ой мобайнида бирор марта ҳам машғулот ўтказмаган. Деворий газета ва «Жанговар варақа»лар аҳён-аҳёндагина чиқарилади, холос.

Партиясиз активлар, айниқса комсомол ва ёшлар ўртасида деярлик ҳеч қандай тарбиявий иш олиб борилмаганидек, комсомол ташкилоти ишига ҳам конкрет раҳбарлик қилинмаётир, 18 комсомол аъзосидан ақалли бир киши ҳам сиёсий ўқишга жалб этилмаган.

Партбюро ишлаб чиқаришда, жамоат ишларида бошқаларга ибрат бўлаётган илғор колхозчиларни партия сафига қабул қилиш юзасидан ҳеч қандай иш қилмаётир. Ахир, 1954 йилдан буён бир киши ҳам партия сафига қабул қилинмаганлигини нормал бир ҳол деб бўладими?

Партия ташкилотида партия ички демократиясини бузиш фактларининг содир бўлишига ҳам йўл қўйилмоқда. Партия йиғилишлари ва бюро мажлислари ўз вақтида ўтказилмайди. Масалан, ўтган йили 16 ноябрда бошланғич партия ташкилотининг ҳисобот-сайлов йиғилиши бўлиб ўтган эди. Шундан бери тўрт ой вақт ўтган бўлса ҳам, партия йиғилиши чақирилгани йўқ. Афтидан, партбюро аъзолари партия йиғилишининг амалий ишга катта фойда беришини ҳамон тушуниб етмаган бўлсалар керак.

Партиявий-ташкилий ва партиявий-сиёсий ишларни кучайтириш, колхоз хўжалигини ҳар томонлама ривожлантиришда коммунистларнинг авангардлик ролини ошириш, партбюро мажлислари ва партия йиғилишларини ўз вақтида ўтказиб, танқид ва ўз-ўзини танқид кучайтирилмаганлиги туфайли колхоз партия ташкилотининг фаолиятида ана шундай камчиликлар содир бўлмоқда.

Н. БЕКНАЗАРОВ.

РЕДАКЦИЯГА ЖАВОБ ҚИЛАДИЛАР

Почтальонларнинг иши йўлга солинди

Редакциямизга келган бир неча хатда Бекобод районидаги 1-«Далварзин» совхозининг 9-бўлимида, Оржоникидзе районидаги Ленин номли, Верхне-волинск районидаги Свердлов номли колхозларда, Ўрта Чирчиқ районидаги Тўйтепа станциясида газета ва журналларнинг обуначиларга ўз вақтида етказиб турилмаслигидан шикоят қилинган эди.

Область алоқа бошқармаси бошлиғининг ўринбосари ўртоқ Панусянцнинг редакцияга маълум қилишича, шикоятларда келтирилган фактлар текширишда тўла тасдиқланган. Областнинг шаҳар, район ва қишлоқларида почтальонларнинг иши текшириб чиқилган ва газета-журналларни обуначиларга ўз вақтида етказиб бериш юзасидан тадбирлар белгиланган.

Қани у ваъдаларга вафолар...

— Бу йил пахта майдонларимизнинг асосий қисмига чигитни квадрат-уялаб жойлаштирамиз. Бунинг учун трактор-далачилик бригадалари сафини кенгайтириб, техникадан ҳар қачонгидан ҳам унумли фойдаланамиз.

3-«Боевут» совхозининг директори ўртоқ Қ. Рашидов ана шу қуюқ ваъдаларни область қишлоқ хўжалиги илғорлари кенгашининг минбаридан туриб айтган эди. Йиғилганлар директорнинг фикрини давомли қарсаклар билан маъқуллаган эдилар.

Тўғри, берилган ваъдалар юзасидан дастлабки кунларда совхозда унча-мунча ишлар ҳам қилинди. 30 дан ортиқ трактор-далачилик бригадалари тузилди. Ишга амалий раҳбарликни яхшилаймиз, деган мақсад билан бўлимлар йириклаштирилди. Шу билан мўл ҳосил етиштириш учун катта пойдевор қурилди шекилли, олижаноб мақсад йўлида бошланган ташаббус охирига етказилмай ярим йўлда тўхтаб қолди.

Совхоз раҳбарлари «асосий ишни қойил қилдик, майда-чуйдаси секин-аста бўлаверади» деган хомхаёл билан хотиржамликка берилиб кетдилар, ўз олдиларида турган галдаги энг муҳим вазифаларни унутиб қўйдилар. Ахир фақат трактор-далачилик бригадалари ташкил қилишнинг ўзи билан квадрат-уялаб чигит экишни кўнгилдагидек ўтказиб бўлмайди-ку! Аслида экипаж аъзолари составини малакали кадрлар билан тўла таъминлаш керак эди. Уларни назарий билим билан қуроллантириш, далаларда амалий машғулотлар ўтказиб, квадрат-уялаб чигит экиш соҳасидаги тажрибаларини бойитиш зарур эди. Энг муҳими янги прогрессив усулда чигит экадиган агрегатларни вақтида сифатли ремонтдан чиқариб, мавсумга тахт қилиб қўйиш лозим эди.

Совхозда мана шу муҳим ишлар ўз вақтида ўтказилдими? Йўқ. Дастлабки «муваффақиятлар» билан ўзларини овутиб юрган раҳбарлар ҳали вақт эрта, улгирамиз деган фикр билан шу кунгача бажарилиши лозим бўлган ишларни эътибордан четда қолдирдилар.

Оқибатда нима бўлди денг? Қолган ишга қор ёғар деганларидек техника ремонти, квадрат-уялаб чигит экадиган универсал ва сеялкаларни мавсумга тахт қилиш ишлари ҳаддан ташқари чўзилиб кетди. Ҳозир совхознинг бўлимлари устахоналарида бўлсангиз таажжубда қоласиз. 20 га яқин универсал, 20 дан ортиқ ДТ-24 трактори запас қисмлар етишмаяпти, деган важ билан ремонт қилинмаган. Совхоз раҳбарларининг бу баҳоналари ўринсиз, албатта. Агар шу кунгача запас қисмлар топилмаган бўлса, эрта-индин экиш бошланганда раҳбарлар не чора топар эканлар? Ҳамма гап шундаки, ички резервларни қидириб топишга, устахоналарда меҳнатни тўғри ташкил қилишга, механизаторларга қулай иш шароити яратиб беришга совуққонлик билан қаралмоқда.

Совхоз директори ўртоқ Рашидов ҳам, бош агроном ўртоқ Гусаров ҳам, квадрат-уялаб чигит экишга дуруст тайёргарлик кўраяпмиз деб йўл қўйилган камчиликларни хаспўшлашга уринадилар. Ахир фактлардан кўз юмиб, ўз-ўзини алдаш билан ким фойда кўрибди? Совхоз раҳбарлари лоақал шу ҳақда ўйлаб кўрсалар яхшироқ бўлмасмиди? Квадрат-уялаб чигит экиши лозим бўлган 13 та агрегат ҳалигача бузуқ, 76 та сеялкадан эндигина 46 таси мавсумга тахт қилинибди. Экишга тайёр деб ҳисобланган агрегатларнинг анчагина қисми талабга жавоб берарли даражада ремонт қилинган эмас.

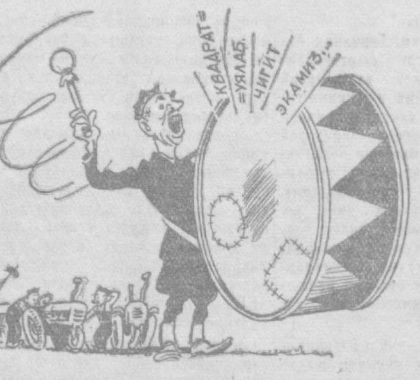

Ваъдалари қопу-қоп — қойил қилар бу раҳбар,
Халойиқни ўзига мойил қилар бу раҳбар,
Амалда-чи ваъдага вафосини кўрмадик,
Бир ҳафталик иш бўлса, бир йил қилар бу раҳбар.
М. Воробейчиков чизган расм.

Совхознинг бош агрономи ўртоқ Гусаров экипаж аъзолари составини тайёрлашга, улар билан белгиланган муддатларда агротехника машғулотлари ўтказиш ишига етарли раҳбарлик қилмаяпти. План бўйича квадрат-уялаб чигит экадиган агрегатларга 405 кишидан иборат экипаж аъзоси тайёрланиши лозим эди. Чигит ерга тушишига саноқли кунлар қолди. Буни совхоз раҳбарлари, айниқса, ўртоқ Гусаров яхши тушунади. Афсуски фақат тушуниш билан иш битмас экан. Ахир шу кунгача квадрат-уялаб чигит экиш учун 100 дан ортиқ экипаж аъзоси етишмаслигини қандай баҳолаш керак?

Совхозда квадрат-уялаб чигит экиладиган майдонлар ҳалигача қадар тўла аниқлаб чиқилмаган. Карталарни йириклаштириш ва текислаш, ковзиқлар қоқиш каби шу куннинг энг муҳим вазифалари унутилмоқда. Ўртоқ Гусаров ана шулар тўғрисида ҳозир бош котирмаса эрта-индин дала ишлари тиғиз келиб қолган кезларда бармоғини тишлаб «аттанг» деб қолиши турган гап.

1-«Боевут» совхозида ҳам техникани кўкламга тайёрлашда, квадрат-уялаб чигит экадиган агрегат ва сеялкаларни, кадрларни шай қилиб қўйишда катта камчиликларга йўл қўйилмоқда. Совхоз раҳбарлари «биз қўшниларимизга қараганда бу соҳада анча олдиндамиз» деб ишонтирмоқчи бўладилар. Аслида эса қўшниларига қараганда мусобақада ютказиб қўймоқдалар. Квадрат-уялаб чигит экадиган 107 та универсалдан эндигина 62 таси ремонт қилинибди. Экипаж аъзолари составини тайёрлаш эса мутлақо талабга жавоб бера олмайди. Совхознинг бош агрономи ўртоқ Кухтин ҳали 170 га яқин экипаж аъзоси тайёрланмаганлигини жиддийроқ ўйлаб кўрса мусобақада қўшниларидан олдинда эмас, бирмунча орқада қолинаётганлиги ойнадек равшан бўлиб қолади.

4-«Боевут», «Фарҳод», «Дружба» совхозларида ҳам квадрат-уялаб чигит экишга пухта тайёргарлик кўрилаётгани йўқ. Бу совхозларнинг раҳбарлари ҳам оғизда «бу йил трактор-далачилик бригадалари сафини кенгайтирамиз, янги прогрессив усулни кенг қўллаймиз» деб лоф урадилар-у, амалда эса деярли ҳеч иш қилинмаётир.

4-«Боевут» совхозида квадрат-уялаб чигит экадиган 79 та универсалдан фақат 30 таси ремонтдан чиқарилган. Кадрлар тайёрлашга ҳам етарли эътибор берилмаяпти.

Бу йил областимиз бўйича мамлакатга 460 минг тонна пахта етиштириб бериш учун умумхалқ кураши қизғин давом этмоқда. Боевут райони совхозларининг пахтакорлари бу катта мақсаднинг амалга оширишида ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшишлари керак. Бунинг учун квадрат-уялаб чигит экишга ҳар тарафлама пухта тайёргарлик кўришлари ва йўл қўйилаётган камчиликларни тезда бартараф қилиб, ўз ишларида кескин бурилиш ясашлари лозим.

Ваъда қилдингми, юксак мажбурият олдингми, уни албатта бажар! Акс ҳолда, қани у ваъдаларга вафоларинг» деб савол берилиши табиийдир!

У. ЖОНГИТОВ.

Ҳосилимиз мўл бўлади

Колхоздагилар Нишонбой ака Эгамқуловни уста пахтакор деб таърифлашади. Бу бежиз эмас. Нишонбой ака аслида фермадан чиққан деҳқон бўлса ҳам, бригадир бўлиб тайинлангандан кейин пахта етиштиришнинг тилини яхши билиб олди.

Пискент районидаги «Гулистон» колхозининг ўртоқ Эгамқулов бошлиқ бригадасида ўтган йили 71 гектар ернинг ҳар гектаридан 27 центнердан ҳосил топширилди. Нишонбой аканинг бригадаси колхозда биринчи бўлиб пахта тайёрлаш планини бажариб, ҳаммага ўрнак бўлди.

Нишонбой ака қишлоқ хўжалик илғорлари қаторида Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик виставкасига борганида виставка залларини зўр ҳавас билан айланиб, экспонатларни томоша қилар экан, техника кучига суяниб мўл ҳосил етиштириш мумкинлигига яна бир бор ишонч ҳосил қилган, колхозга қайтгач албатта, илғор хўжаликларнинг тажрибасига амал қилиб, янада мўл ҳосил етиштиришга аҳд қилган эди. Моҳир пахтакор ана шу аҳднинг уддасидан чиқиш учун бу йил кўкламга тайёргарлик ишларини барвақт бошлади. Бригаданинг ери 115 гектарга кенгайтирилди. Ерлар кузда шудгор қилиб қўйилди. Бригада аъзолари уюшқоқлик билан меҳнат қилиб, маҳаллий ўғит тўплаш, ариқ-зовурларни тозалашни сифатли ўтказдилар.

Бригада составида 3 та тюпкочи звено ташкил қилинди. Бу звеноларга колхознинг моҳир механизаторларидан Умаров, Холиқов, Турсунов ўртоқлар бошлиқ қилиб тайинланди. Механизаторлар ўзлари чигит экиб, ўзлари ғўзани икки томонлама ишлашга, мўл ҳосил етиштириб, машинада териб олишга аҳд қилган ҳолда фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Бу йил бригадада 50 гектар ерга квадрат-уялаб чигит экилади.

— Ҳамма еримизга ҳам чигитни квадрат-уялаб экишга аҳд қилган эдик-ку, лекин янги қўшиб олинган ерларимиз пасти-баланд. Бироз нобопроқ чиқиб қолди, — дейди Нишонбой ака. — Аммо ҳечқиси йўқ, қолган ерларимизга чигитни оддий усулда экиб, кейинчалик кўндалангига қирқиб квадрат ҳосил қиламиз.

«Гулистон» колхозининг илғор бригадалари кўклам чигит экиш кампаниясига тайёргарлик кўриб, барча зарур тадбирларни амалга оширмоқдалар. Нишонбой Эгамқулов бошлиқ бригада социалистик мусобақада олдингилар қаторида бормоқда.

Н. ИСАЕВ.

Тайёргарлик кучайтирилди

Янгийўл районидаги Калинин номли колхознинг Социалистик Меҳнат Қаҳрамони ўртоқ Умарали Муҳамедов бошлиқ бригада аъзолари ғанимат кунларнинг ҳар биридан унумли фойдаланмоқдалар. Бу ерда ҳозиргача далага 700 тонна маҳаллий ўғит ташиб чиқарилиб, махсус чуқурларга кўмиб қўйилди. Бригада аъзолари ариқ-зовурларни тозалашни ҳам вақтида сифатли ўтказмоқдалар. Ҳозирга қадар 30 минг метр ҳажмдаги сув йўллари тозаланди. Шунингдек режа сими тортиб, квадрат-уялаб чигит экишга ажратилган 100 гектарлик карта текисланди ва экишга тахт қилиб қўйилди.

Колхоз аъзоларидан Исоқ Беркинбоев, С. Беркинбоева ва Қ. Отамуродов ўртоқлар маҳаллий ўғит ташиб чиқариш, ер текислаш, ариқ-зовурларни тозалашда ғайрат кўрсатиб ишламоқдалар.

А. ЖАЛОЛОВ.

Оржоникидзе районидаги Хрущев номли колхозда техника ремонти муддатидан илгари тугалланди. Механизаторлар колхозчилар билан ҳамкорликда ишлаб чигит экишни қисқа муддатда ўтказиш учун қизғин тайёргарлик кўрмоқдалар. Суратда: колхоз раисининг механизация ишлари бўйича ўринбосари ўртоқ Б. Раҳимов (ўнгдан учинчи) универсалчилар билан чигит экишни сифатли ўтказиш йўллари тўғрисида суҳбатлашмоқда.

В. Салов фотоси.

РЕПОРТАЖ

„Қизил тонг" чеварлари

Нозик дид билан ихчам тикилган хушбичим кийимликка кўзинг тушганида қалбинг ҳаяжонланади, беихтиёр «қўлинг дард кўрмасин» дейсан кишини. Чеварига тан бериб, таҳсин ўқигинг келади. Чунки чеварлик ҳунарлар орасида энг нозик, ҳамиша ақл ва дидни талаб этувчи меҳнатдир. Пойтахтимиздаги «Қизил тонг» фабрикаси ишчиларининг кўпчилиги ана шундай тақдирга сазовор чеварлар ҳисобланади.

Мана, фабриканинг 5-цехи. Деворлари фақат ойнадан ишланган катта ёруғ хона. Ўнлаб моторларнинг тинимсиз ишлаши, тикув машиналарининг овози, мастер ва шогирдларнинг гурунги — буларнинг ҳаммаси цехда меҳнат авжида эканлигидан далолат беради. Гоҳо қиз-жувонларнинг шўх кулгиси кўтарилади.

— Вера, ахир аввал чўнтакларни тикиш лозим-ку! — деб қолди цех бошлиғи Лола Юсуповна.

Вера Комарова ўз моторини тўхтатмайди, тикишда давом этади. У, бошлиқнинг саволига фақат майин жилмайиш билангина жавоб беради.

— Ҳой, қиз нега жавоб бермайсан?

Вера яна индамади. Унинг ёнгинасидаги моторда ишлаб турган моҳир чевар Д. Красникова бошлиқ томон хиёл энгашиб:

— Вера чўнтакларни аллақачон тикиб бўлган, — деб қўйди.

Лола Юсуповна хижолат чеккандек қизаринди. Сўнгра В. Комарованинг елкасига оҳиста уриб қўйди. Қиз эса йирик кўй кўзларини ёшларга хос бир шўхлик билан су-...

— ...нгларга прокладка қўйишни ... деяпман, опа, — деди.

— Демак бугун нормани икки юз бажармоқчиман дегин?

— Қайдам! — ишдан бошини кўтармай жавоб қилди Вера.

— Бу қизингиздан икки юздан ортиқроқ ҳам кутаберинг, — яна луқма ташлади Д. Красникова.

Красникова Веранинг ёнгинасидаги моторда ишлайди. Бу меҳнатсевар, камтар аёлнинг фабрика қучоғига келганига йигирма йилдан ошди. У аввал шогирд бўлиб ишлаган, сўнгра моторини мустақил бошқаришга ўтиб, бир неча мураккаб операцияларни яхши билганлиги билан ном чиқарди. Красникова меҳрибон ва талабчан устоз ҳам. Фабрикага янги кирган ёш, тажрибасиз қизларга ўзининг тикувчилик маҳоратини, малакасини меҳр билан ўргатади, уларни тарбиялайди.

В. Комарова ҳам, С. Мадраҳимова ҳам унинг қўлида тарбия топди. Ишчан тикувчи, нозик дидли чевар сифатида фабрикага танилди. С. Мадраҳимованинг фабрикага келганига ҳали кўп вақт бўлгани йўқ, аммо у тикувчиликнинг 15 га яқин операциясини ўрганиб олди. Мадраҳимовага ўхшаган қобилиятли, ўз малакасини тинмасдан такомиллаштираётган чевар қизлар цехда жуда кўп. Улар бирлашиб, яқинда коммунистик меҳнат бригадаси номини олиш учун кураш бошладилар.

Бригадага Вера Комарова бошчилик қилмоқда. Унинг 16 аъзоси бор. Бу қизларнинг ҳаммаси ҳам ўз нормаларини 130-140 процентга етказиб бажарадилар. Ишдан сўнг бўш вақтларида техникум ва тикувчилик мактабларида ўқийдилар, бир-бирларига кўмаклашадилар.

«Қизил тонг» фабрикаси асосан пальто тикишга ихтисослаштирилган. Бу ерда чақалоқлар пальтосидан тортиб қимматбаҳо макинтошларгача тикилади. Фабриканинг қўли гул чеварлари тиккан маҳсулотлар фақат республикамиздагина эмас, балки бутун Иттифоқимизга ҳам машҳурдир.

Фабриканинг ишчан коллективи январь, февраль ойлари планларини муддатидан илгари бажариб, қўшимча равишда 5 мингга яқин пальто тикиб берди. Биргина 5-цехнинг ўзи шу икки ой давомида 400 дан ортиқ қўшимча енгил пальто тикди.

Коллективнинг меҳнат кўтаринкилиги айниқса партиямизнинг XXI съезди материалларини ўргана бошлаганларидан сўнг янада авж олди, гуркираб ўсди. Завод партия ва комсомол ташкилоти съезд материалларини кенгроқ ўрганиш мақсадида цехларда суҳбат ва семинарлар ташкил этди. Ҳозир 9 цехнинг ҳар бирида махсус тузилган агитбригадалар ишлаб турибди. Зайнаб Муҳаммедова, Мария Затинайкалар илғор, қобилиятли ишчиларгина бўлиб қолмай, ишчан ва тиришқоқ агитаторлар ҳам ҳисобланади.

Цехлар ўртасида ўзаро социалистик мусобақа қизитиб юборилди. Иккинчи цехнинг илғор мотористкаси Мавжуда Султонова, подборкачиси Тўхта Саримсоқовалар ўзларининг аъло сифатли ишлари билан, нормани 1,5-2 баравар орттириб бажараётганликлари билан бошқаларга намуна бўлмоқдалар. Камтар, ўзи ва бошқаларга талабчан бўлган бу ёш чеварлар ҳозир коммунистик меҳнат бригадаси номини олиш учун курашаётганлар қаторида меҳнат қилмоқдалар.

Фабрика коллективи 1959 йил планини декабрь ойигача бажариб, йил охиригача давлатга қўшимча равишда 3,5 миллион сўмлик маҳсулот етказиб беришга аҳд қилган. Бу ерда етти йилликнинг охирида маҳсулот ишлаб чиқариш 44 процент кўпайтирилади. Цехларга янги типдаги мотор ва тикув машиналари ўрнатилади.

... Вера Комарова бугун ишни барвақтроқ саранжом этди. Аста ўрнидан туриб, ўз бригадасидаги чеварларнинг ишларини кўздан кечирди. Бир хил қизларни яхши ишлаганликлари учун мақтади. Кейин ҳаммага мурожаат қилиб:

— Қизлар, ўз ўрнимизни тозалаб қўяйлик, — деди.

Комарова бригадасига уборшчица тайинланмаган. Уборшчица қиладиган юмушларни ҳам ўзлари қилишга аҳд қилишган. Иш ўринларини, мотор ва тикув машиналарини озода, саранжом тутиш чеварларнинг ўзларига ҳавола қилинган. Гоҳо улар галма-гал навбатчилик қилиб ҳам бу юмушни адо этадилар. Лекин бугун қизлар тарих музейига боришга аҳд қилганликлари учун навбатчи қолдирмадилар.

Смена тугади. Қизлар бир-бирлари билан ҳазиллашиб, ювингани тушдилар. Сўнгра фабриканинг буфетида овқатланиб, ҳаммалари музейга жўнайдилар.

— Вера, сенинг бригадангда оддий тикувчи бўлиб ишламаганимга афсусланаман, — деди ярим ҳазил оҳангда цех бошлиғи Лола Юсуповна.

— Нега энди? — сўради Вера.

— Сизлар аҳил, дўст, чин ўртоқсизлар. Бир-бирингизга ишда, ўқишда кўмаклашасизлар, биргалашиб дам оласизлар. Ишларингизда унум ҳам яхши. Одоб ва муомалада бир-бирларингизни тузатасизлар. Мана бугун смена нормасини 134 процент бажарибсизлар.

— Ахир биз коммунистчасига ишлаб, коммунистчасига яшамоқчимиз-да, — жавоб беради Вера.

Х. ТЎХТАБОЕВ.

Мавжуда СУЛТОНОВА

Вера КОМАРОВА

Тўхта САРИМСОҚОВА

Дарья КРАСНИКОВА

Съезд қарорларидан руҳланиб

КПСС XXI съездининг қарорлари Мирзачўл районидаги Ленин номли колхоз аъзоларини ҳам пахтачиликни кескин ривожлантириб, мўл ҳосил етиштиришга руҳлантириб юборди. Шу муносабат билан пахта майдони янги ерлар ҳисобига 1200 дан 1335 гектарга кенгайтирилди.

Колхоз правлениеси оз меҳнат ва маблағ сарфлаб, мўл ҳосил етиштириш тадбирларини муваффақиятли амалга оширмоқда. Бу йил пахтачилик ишлари тўла механизациялаштирилади. 1100 гектар майдонга чигитни квадрат-уялаб экиш планлаштирилди. Экишни муваффақиятли ўтказиш учун 22 та агрегат ремонтдан чиқарилиб, тахт қилиб қўйилди. 140 колхозчи режа симлари тортиб чигит экишга ўргатилди.

Колхозда маҳаллий ўғитдан фойдаланишга катта эътибор берилаётир. 5 минг тонна маҳаллий ўғит махсус тайёрланган гўнгхоналарда чиритилмоқда. Маҳаллий ўғитларни далага ташиб чиқаришда, колхоз шофери ўртоқ Раҳим Ҳакимов яхши ташаббус кўрсатди. У, вақтдан тўғри фойдаланиб, кунига 20 тоннага етказиб далага маҳаллий ўғит ташимоқда.

Колхозда чигит экишга тайёргарлик кундан-кунга кучайтирилмоқда.

Б. СОИБНАЗАРОВ.
Р. АБДУЛЛАЕВ.

Етти йиллик фондига

Тошкент пайпоқ-трикотаж фабрикасининг коллективи ўртасида етти йиллик илғорларининг сафи тобора кенгаймоқда. Фабриканинг илғор ишчиларидан Шоҳида Собирова ва Зуҳра Аҳмедова ўртоқлар кўп қатори смена топшириқларини доимо ортиғи билан бажараётирлар. Суратда: Ш. Собирова ва З. Аҳмедова ўртоқлар иш устида.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотоси.

Новаторларнинг дастлабки таклифлари

Москвадаги «Каучук» заводи ишчилари ва инженер-техник ходимларининг етти йиллик номидаги новаторлик таклифлари фондини ташкил этиш ҳақида бошлаган ватанпарварлик ташаббусларини областимиз саноат корхоналари, транспорт ва қурилишлари коллективлари ҳам қўллаб-қувватламоқдалар. Кўпгина коллективлар бу ташаббусга қўшилиб, корхона ва қурилишларда ортиқча исрофгарчиликларга қарши, хомашё ва бошқа материалларни тежаб-тергаб сарфлаш учун курашни қизитиб юбордилар.

Бунда актив иштирок этаётган «Ўзбексельмаш» заводининг новаторлари етти йилликнинг ўтган ойлари ичида деталларни тайёрлаш процессларини енгиллаштириш, эски ускуналарни модернизациялаш, қўл кучи билан бажарилаётган иш процессларини механизациялаш, турли хил станокларни ремонт қилиш харажатларини камайтиришга қаратилган бир қанча қимматли таклифларни ишлаб чиқаришга жорий қилдилар. Қуюв цехи ишчиси ўртоқ Е. Л. Журавлев печларнинг горизонталь шипини қубба шаклида ишлашни таклиф этди. Бу, печнинг остки қисми ишдан чиқиб қолган вақтда, илгаригидек печнинг ҳамма деворларини қайтадан териш ўрнига, фақатгина бузилган қисмини ремонт қилиш имконини бераётир. Натижада ҳар йили жуда қимматли бўлган ўтга чидамли минглаб ғишт иқтисод қилинади, ремонт ишлари тезлашади.

Слесарь ўртоқ Подъяблоновский СКГ-2010 маркали детални қуйиш процессини енгиллаштиришга қаратилган таклиф билан чиқди. У бунинг учун махсус мослама ясади. Бу мосламани қўллаш детални қолиплашдаги меҳнат унумдорлигини 1,5 баравар оширди, ҳар бир деталнинг таннархини анча камайтирди. Қуюв цехи тупроқ лабораториясининг мудири ўртоқ Н. Лященко қолип қилинадиган тупроқнинг намлигини аниқлашнинг қимматли усулини таклиф қилди. Илгарилари тупроқнинг намлигини аниқлаш учун унинг маълум қисмини тортиб кўрилар, сўнгра электросушилка шкафида қуритилар эди. Бу процесс бир неча марта такрорлангач, тупроқнинг намлиги аниқланарди. Эндиликда ўртоқ Н. Лященко конструкция қилган ва тузилиш жиҳатидан жуда содда бўлган электрогальвоник нам ўлчагичдан фойдаланилмоқда. Бу мосламани қўллаш тупроқнинг намлигини аниқлашни 10 баравар тезлаштирмоқда.

Шу йилнинг ўтган даври ичида завод бўйича 40 дан ортиқ рационализаторлик ва ихтирочилик таклифлари ишлаб чиқаришга жорий қилинди. Бу, давлатнинг ўнларча минг сўм маблағини тежаб қолиш имконини бераётир.

Новаторлар «Ўзбексельмаш» заводига кооперация бўйича қуйилмалар етказиб бераётган корхоналарда металлни тежаб-тергаб сарфлашга қаратилган бир неча таклифлар ҳам киритдилар. Техника контроли бўлимининг мастери ўртоқ Г. Беляев бу соҳада, айниқса, самарали ишламоқда. У шу йилнинг январь ойидагина «Ташсельмаш» заводида бир қанча маркадаги шестерналар учун поковкалар ишлаб чиқаришда металлни иқтисод қилишга қаратилган 5 та қимматли таклиф киритди. «Ташсельмаш» заводи маъмурияти мастернинг бу таклифларини амалга оширди. Натижа ёмон бўлмаётир. Поковкалар тайёрлаш учун сарф бўладиган металл 20-25 процент камайди. 1-механика-йиғув цехининг старший мастери ўртоқ Горохов Октябрь революцияси номидаги завод томонидан «Ўзбексельмаш»га етказиб берилаётган бронза конус пробкаларининг қуйиш технологиясини ўзгартириш ва бунда пўлатнинг паст маркаларидан фойдаланишни таклиф қилди. Бу таклифни амалга ошириш пробкалар тайёрлашда бронзани кўплаб иқтисод қилиш имконини бераётир.

«Ўзбексельмаш» заводининг рационализатор ва ихтирочилари етти йилликнинг биринчи йилида ками билан 1,5 миллион сўмлик фойда берадиган новаторлик таклифларини амалга ошириш ҳақида мажбурият олдилар. Улар ўз ваъдаларини тўла бажариш учун ишлаб чиқаришнинг турли процессларини такомиллаштиришга қаратилган рационализаторлик таклифлари билан чиқиш йўлида социалистик мусобақани тобора қизитмоқдалар.

К. ФИНАНСОВ.

Колхозимиз экономикасини юксалтиришга муносиб ҳисса қўшамиз

Партиямиз XXI съезди қишлоқ хўжалигини янада ривожлантиришнинг буюк программасини чизиб берди. Съезд материалларини ўрганиб чиққач, колхозимиз аъзолари 7 йил ичида колхоз экономикасини қай даражада юксалтириш лозимлиги ҳақида жиддий фикр юрита бошладилар. Колхозимиз комсомол-ёшларининг яқинда бўлиб ўтган умумий йиғилишида ҳам шу масала муҳокама қилинди. Биз шу йиғилишда 1959-1965 йиллар давомида қишлоқ хўжалик экинларининг, айниқса маккажўхорининг ялпи ҳосилини ошириш тадбирларини белгилаб чиқдик.

Биз, комсомол-ёшлар 7 йилликда асосан ҳосилдорликни ошириш ҳисобига маккажўхори, сабзавот ва полиз экинларининг ялпи ҳосилини кўпайтириш соҳасида қунт билан меҳнат қилишга аҳд қилдик.

Биз, 7 йил охирига бориб ҳар гектар ердаги маккажўхоридан камида 35 центнердан дон, 800 центнердан кўкпоя етиштиришни планлаштирдик. Ўтган йили ҳар гектар ердаги карамдан 35 центнердан пиёздан 22 центнердан, помидордан 35 центнердан ҳосил олинган. Етти йиллик охирига бориб бу сабзавот экинларининг гектаридан олинадиган ҳосил 5-7 центнердангача кўпайтирилади. Шунингдек, ҳар гектар ердан 25 центнер картошка, 17 центнер сабзи ва 700 центнердан лавлаги ҳосили етиштирилади.

Маккажўхори ва сабзавот, полиз экинларидан олинадиган ҳосил шу йилнинг ўзидаёқ 1958 йилдагига нисбатан 1-3 центнерданга кўпайтирилиши лозим. Хўш, бунинг учун биз қандай ишларни бажармоқдамиз?

Дала ишларида механизациядан тўла ва унумли фойдаланиш энг муҳим вазифалардан бири. Шунинг учун комсомол-ёшлардан иборат 2 та трактор-далачилик бригадаси туздик. Бу бригадаларга маккажўхори экиш учун 80, лавлаги экиш учун 20 гектар ер ажратилди. Бригадаларнинг аъзолари 100 гектар майдоннинг ҳар гектарига 15 тоннадан гўнг солиб шудгорладилар. Улар бу йил бир гектар ердаги маккажўхоридан 700 центнердан кўкпоя ва 705 центнердан лавлаги олиш мақсадида ишлаётирлар.

Далага кўплаб маҳаллий ўғит ташиб чиқариш юзасидан ҳам қизгин иш олиб борилмоқда. Бу ишда 150 комсомол-ёшлар қатнашаяпди. Ихтиёримизда 5 автомашина, 4 прицепли трактор, 15 арава бор. Ҳозир Ўрта Чирчиқ районининг мол боқиладиган яйловларидан гўнг ташиётирмиз.

Бу йил маккажўхори 70х70 схемасида экилади. У текис униб, майса бўлганида, ҳар гектар ерга 500 килограммдан азотли ўғит соламиз. Маккажўхори парваришида механизациядан кенг фойдаланамиз.

Биз техникани бошқаришни пухта ўрганиб олишга қарор қилдик. Барча комсомол аъзолари тракторни ҳайдашни ўрганиб олишди. Бу ташаббусни колхоз правлениеси ва партия ташкилоти қўллаб-қувватлади. Бизга ўқишхоналар ажратиб берилди. Ўртоқ Собиров тўгарак бошлиғи қилиб тайинланди.

Колхозда қуёнчилик фермаси ташкил этдик. Унда 120 қуён боқилаётир. Биз бу йил 100 она қуённинг ҳар биридан 50 тадан қуён боласи олиш учун курашамиз.

Колхозимизда 14 далачилик бригадаси бор. Биз 1 май байрамига қадар бу бригадаларнинг дала шийпонларини безатиб чиқиш мажбуриятини олдик.

Биз, Қорасув районидаги Жданов номли колхоз комсомол-ёшлари ўз олдимизга қўйган вазифаларни муваффақиятли ҳал қилиб, 7 йиллик планнинг биринчи йили топшириқларини ошириб бажаришга муносиб ҳисса қўшамиз

Эркин РАҲИМОВ,
колхоз комсомол ташкилотининг секретари.

Асқар ОЛИМҚУЛОВ,
трактор-далачилик бригадаси бошлиғи.

Қидирбой ТУЛЕБАЕВ,
комсомол аъзоси.

Қўзилатишни уюшқоқлик билан ўтказайлик

Паркент район қишлоқ хўжалик ходимлари бу йил қўйлар сонини 20 мингтага, майин жунли қўйларни эса 6000 тага етказиш мажбуриятини олганлар.

Мана бу мажбуриятни бажариш — қўзилатиш кампаниясини муваффақиятли ўтказишга боғлиқ.

Район колхозларида ҳозиргача 1000 дан ортиқ совлиқ қўзилади. Бироқ умуман олганда қўзилатиш иши яхши ташкил этилган, деб бўлмайди.

Ленин номли колхознинг кичик Заркент участкасидаги қўрада қўзилар учун етарли хоналар, қўзилатиш даврида чўпонларга ёрдам бериш учун кишилар ажратилмаган.

Энгельс номли, Калинин номли колхозларда эса нимжон қўзиларни алоҳида ажратиб боқишга етарли эътибор берилмаётир, запас озиқалар етишмайди.

Районнинг кўпчилик колхозларида янги туғилган қўзиларни ҳисобга олиш, уларга белги қўйиш ёмон уюштирилган. Шу туфайли айрим колхозларда эгизак туғилган қўзилар ҳақида аниқ маълумот йўқ.

Қўзилатиш ишида донг чиқарган Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати, Сталин номли колхоз чўпони Малик Тошев, «Коммуна» колхозининг орденли чўпони Риза Муждабоевларнинг тажрибалари оммалаштирилмаётир.

Қўзилатиш даврида қўйларга белгиланган рацион бўйича озиқалар бериш, айниқса бу даврда ветеринария қоидаларига риоя қилган ҳолда парвариш қилишга етарли эътибор берилмаётир. Район қишлоқ хўжалик инспекциясининг зоотехниклари, ветврачлари фермаларда камдан-кам бўладилар, инспекция бошлиғи ўртоқ Медведев бўлса фақат сводка тўплаш билан ўралиб қолаётир. У фермаларга бориб конкрет ёрдам кўрсатмайди.

Чўпонларга моддий-маданий хизмат кўрсатиш ҳам яхши эмас. Отар ва қўраларга газета-журналлар вақтида етказилмайди. Қўйхоналарнинг ва қўйчивонларнинг турар жойлари талабга жавоб бермайди. Санитария бирлашмаси бош ветврачи ўртоқ Аҳмедов чўпонлар турадиган жойларга ўз ходимларини тез-тез юбориб турмайди.

Қисқаси район колхозларида олинган мажбуриятга яраша иш қилинмаётир. Бу нуқсонлар тезда тузатилиши, қўзилатиш кампанияси намунали ўтказилиши керак.

Ю. БАҲОДИРОВ.

Ўзбекистон ССР статистика бошқармасининг ҳисоб машина станциясида янги аппаратура ўрнатилди. Бу аппаратура ёрдамида йирик корхоналардаги ҳисоб-китоб операциялари осонлик билан ҳал қилинади. Суратда: оператор ўртоқ Т. Фозилова янги ҳисоб машинаси ёнида.

В. Сироткин ва И. Глауберзон фотоси.

Маданият хроникаси

Юқори Чирчиқ район маданият уйи меҳнаткашларга намунали хизмат кўрсатаётир. Маданият уйи клубида турли темаларда лекциялар ўқилади, суҳбатлар уюштириб турилади. Лекциядан сўнг бадиий фильм ёки концерт кўрсатилади.

Ж. Тўқсанбоев.

* * *

Тошкент 5-техника билим юртининг тикувчилар бўлимида ўқиётган 100 дан ортиқ ўқувчи 4-5-разрядли тикувчи бўлиб етишди. Улар бир ой ичида 150 пальто, костюм тикдилар. Ўқувчилар яқин кунларда жойларга ишга жўнайдилар.

М. Ниёзов.

* * *

Калинин районидаги Сталин номли колхоз медицина пунктининг врач ва ҳамширалари колхоз аъзоларининг соғлиғини сақлаш, беморларни даволаш билан бирга радио узел орқали медицина темаларида лекция ва суҳбатлар ўтказиб турадилар. Яқинда врач З. Каримов «Грипндан сақланинг», «Безгак касаллиги ҳақида» сингари темаларда лекциялар ўқиди.

М. Ортиқов.

* * *

Қорасув районидаги Қорасув қишлоқ кутубхонаси китобхонларнинг севимли жойига айланмоқда. Ўқиш зали доим гавжум бўлади. Турли газета-журналларнинг янги сонларини ўқиш, янги китоблар билан танишиш, телевизор орқали телеэшиттиришларни тамоша қилиш мумкин. 1956 йили кутубхонада 5500 китоб бор бўлса, ҳозир 9000 тадир. Китобхонлар сони эса 250 дан 650 га етди. Кутубхонада тез-тез китобхонлар конференцияси ўтказилади, фотовитрина, фотомонтаж ва деворий газеталар чиқариб турилади.

И. Рустамов,
Р. Хасанов.

Фельетон. БОДРИНГ

Бобохонов тузланган бодрингни жуда яхши кўрар эди. Яқиндан бери уни кўрса кўнгли айнийдиган бўлиб қолди. Энди унинг ашаддий кушандаси тузланган бодринг. Бунинг албатта сабаби бор. Чунки бир куни кечаси шу тузланган бодринг туфайли Бобохоновнинг юраги ёрилгундай бўлди.

Қандайдир боғда нозанин қизлар минг ноз билан ўйнаб турган эмиш. Сарҳовуз лабида гашт қилиб ўтирган Хатир Бобохонов шу маҳлуқоларнинг ноз-карашмаларига маҳлиё бўлиб «дўст» деб юборди. Шу ҳури пайкалларнинг саломатликлари учун қадаҳ кўтарди. Закускасига шўрткакина деб бочкадаги бодрингдан бирини олиб тишлади. Лекин тиши ўтмади. Қайишга ўхшаган бодрингни қаттиқроқ тишлаган эди, у пружинадай бир сапчиб лунжига туширди. Бобохонов лунжини ушлаб бочкага қараса тузланган бодринглар ерга тушиб ўйнаб кетаяпти. Унинг кўзлари чаноғидан чиқиб кетаёзди. Эссизгина бодринглар, мен не машаққатлар билан келтирган эдим, деб тез-тез уларни териб бочкага сола бошлади. Лекин Бобохонов буёқдан териб келган бодринглар, у ёқдан чиқиб яна ўйнай бошлардилар. Пировардида бодринглар «бизни ўғирлайдиган сенмисан» деб Бобохоновга човут сола бошладилар.

Бобохонов қочаберib ҳолдан кетаёзди. Аъзойи баданидан совуқ тер қуйилди. Унинг кўзлари тинди ва йиқилди. Бундай кўзини очиб қараса ўзини уйида ёлғиз ётган ҳолда кўрди.

Шундан бери Бобохоновда ҳузур-ҳаловат йўқ. Унинг кўнгли ғаш, таъби хира. Келиб-келиб тушига бир бочка бодринг кирганини қаранг-а. Умуман Бобохонов ўзи яқинда директор бўлган «Ўқитувчилар» дам олиш уйидан олган нарсалари борйўғи бир бочка бодринг, бир бочка помидор, 1500 та пишиқ ғишт, 1,5 кубометр ёғоч, пича продукта ва кўмир, холос. Шу ҳам гапми, тилга олишга арзимайди. Лекин шамол турмаса, дарахтнинг шохи қимирламайди.

Бобохонов бу ерда ҳам илгари директор ўринбосари бўлиб ишлаган «Сўқоқ» дам олиш уйидагидек қулоч ёзиб ҳаракат қилмоқчи эди-ю, бўлмади. Қаёқдан ҳам тушига бодринг кириб, дами кесилди. Бунинг устига «Ўқитувчилар» дам олиш уйига директор бўлиб келгандан бери боши ғалвадан чиқмай қолди. Қўпол, ўтакетган маъмуриятчи, ходимларга мушт кўтаради деган номни ҳам, шофер Акбаров билан водопроводчи Александровни урган зўравон ҳам, одамларни ишдан бўшатишда касаба союз билан ҳисоблашмайдиган тўра, дам олиш уйининг нарсаларини ўмарадиган ўғри деган номларни ҳам худди шу ерга келиб орттирди.

Шуларни эслар экан, Бобохонов республика курорт бошқармасининг собиқ бошлиғи, ҳам дўсти Б. В. Зименковдан хафа бўлди. Бекорга иссиқ ўрнимни совутди, деб пушаймон бўлди. Ахир, «Сўқоқ» қандай яхши, қандай гўзал жой эди, ҳар қанча иш бўлса ҳам биров «ғинг» демасди, ахир ўзингиз ўйланг. Бобохонов «Сўқоқ» дам олиш уйида ишлаган вақтида 36 кубометр ёғочни бирйўла сув қилиб юборди. Лекин унга биров ҳой нима қиляпсан демаган эди. Бу оз ҳам эмас, кўп ҳам эмас, 17 минг сўмлик нарса эди. Бобохоновнинг «Ўқитувчилар» дам олиш уйида қилган иши бунга урвоқ ҳам бўлолмайди. Бир бочка бодринг, бир бочка... майда тилга ҳам олишга арзимайдиган гаплар. Бобохоновнинг иштахаси ҳали «Сўқоқ» дам олиш уйидагидек очилмаган эди. Буларни хотирлар экан, Бобохонов яна Сўқоқни қумсади.

Бобохонов бодрингга минг лаънат ўқиб, оҳ «Сўқоқ», воҳ «Сўқоқ» деб қўйди. Бу маҳал кимдир «оғайни ишингиз шаҳар прокурорига чиқибди, эҳтиёт бўлинг» деб шипшитди. Бобохоновнинг ранги қув ўчди, вужуди қалтиради. Ҳамтовоғи Зименков билан оёғи куйган товуқдай уёқдан буёққа югура бошлади.

Майли Бобохонов ҳам, Зименков ҳам югурсалар югура берсинлар. Эндиги югуришлар бефойда.

Б. ХАЛИЛОВ.

Мактаблардан дараклар

Бўстонлиқ районидаги Киров номли мактабда сабзавот етиштирадиган ўқувчилар бригадаси ташкил қилинди. Мактабни ўз оталиғига олган Энгельс номли колхоз правлениеси бригадага 16 гектар ер ажратиб берди. Ўқувчилар баҳорги экин кампаниясини бошлаб юбордилар.

Э. Туркменов.

* * *

Чиноз районидаги Крупская номли мактаб ўқувчилари бригадаси 1958 йилда «Қизил октябрь» колхозининг 20 гектар ерига пахта экиб, 35 центнердан ҳосил етиштирган эди. Бу йил улар ундан ҳам ошириб ҳосил олиш учун ҳаракат қилаётирлар. Шунингдек, 13-мактаб ўқувчилари ҳам 17 гектар ер олиб, ҳар гектаридан 30 центнердан ҳосил олиш учун курашмоқдалар.

А. Шеров.
Т. Имомқулов.

Янгийўл районидаги Сталин номли колхоз 10-мактабга 25 гектар ер ажратиб берди. Ҳозир ўқувчилар бу майдонга экин экишга тайёргарлик ишларини қизитиб юбордилар. О. Расулев, С. Абдураҳимов, Р. Абдумаров, О. Зоидов, Э. Назаров, М. Иноғомов сингари ўртоқлар шудгор қилиш, бороналаш ишларида актив қатнашиб, бошқаларга намуна бўлмоқдалар. Ҳозир чигит экишга ҳамма нарса тахт қилиб қўйилди.

О. Қозоқбоев.

* * *

Боёвут районидаги 9-мактабда ўқувчиларнинг ишлаб чиқариш бригадаси ташкил этилди. Ўқувчилар 50 гектар ернинг ҳар гектаридан 22 центнердан ҳосил олиш учун ҳозирданоқ қизғин кураш бошлаб юбордилар. Ўқувчилар трактор ҳайдаш, суғориш ишларида ҳам қатнашадилар.

У. Алиқулов.

ТАНҚИД ВА ТАҚРИЗ

Умар Хайём рубоийлари ўзбек тилида

Ўзбек кутубхонаси яна бир чиройли безатилган китоб билан бойиди: бу тожик-форс адабиётининг классиги. Умар Хайёмнинг рубоийларидир.

Умар Хайём улуғ шоиргина бўлиб қолмай, айни замонда жаҳон фанини ажойиб кашфиётлар билан бойитган буюк математик, астроном ва философ ҳамдир. У жумладан «Рисолаи жабр» асарида бир қатор гениал илмий хулосалар чиқарганки, Европа математиклари уларни фақат беш-олти асрдан сўнг кашф этганлар. Масалан, Ҳайём ишлаб чиққан календарь Европада ундан беш юз йил кейинроқ қабул қилинган ва ҳозиргача амалда бўлган бизнинг календаримизга яқинроқдир.

Аммо Ҳайём ўзининг кичик-кичик шеърлари — рубоийлари билан айниқса машҳурдир. Бу рубоийлар дунёнинг деярли хамма халқлари тилларига таржима қилинган ва улар жаҳон адабиёти хазинасига қўшилган ёрқин дурдоналардан ҳисобланади.

Хайём рубоийларининг ўзбек тилида нашр этилиши талабчан китобхонларимизни ғоятда қувонтирди. Бу китобни кенг ўзбек ўқувчилари оммасини тожик-форс адабиёти билан таништириш соҳасида қўйилган салмоқли қадам дейиш мумкин. Таржималарни Шарқ классик адабиётининг катта билимдони Ғафур Ғулом таҳрир қилган.

Энг аввал шуни кўрсатиб ўтмоқ керакки, Умар Ҳайём шеърларининг таржимаси Рўдакий ва Ҳофиз асарларининг яқинда ўзбек тилига қилинган таржималаридан анча муваффақиятли чиққан. Таржимон Ш. Шомуҳамедов ўзбек адабиёти ва китобхонлари олдида масъулият сезиб, Хайём рубоийларидаги чуқур фалсафий маъно, ёрқин ташбеҳ ва истиоралар, ўткир мажоз ва киноялар, етук образли тасвирни буюк санъаткорга хос услубда сақлаб қолиш учун анча меҳнат қилган. Таржимон таржима вақтида учрайдиган баъзи бир иккинчи даражали ва энг муҳим жиҳатларнинг фарқига бориб, кўп ҳолларда Ҳайём рубоийларининг асосий идеясини яхши ифодалаб берган.

Фикримизнинг далили сифатида таржималарни оригинали билан солиштириб кўрамиз. Масалан, Хайёмда: —

Мурғе дидам нишаста бир бораи
Тўс,
Дар пеш ниҳода каллаи Кайкоўс,
Бо калла ҳамегуфт, ки: «афсўс,
афсўс,
Ку бонги ҷарасҳову кучо нолаи
кўс!»

Таржимаси:

Тусда бир қуш кўрдим, саҳар
палласи,
Ўнгида ётарди Ковус калласи.
Қуш унга қараб дер: «афсус ва
афсус,
Қани қўнғироқлар, ноғора саси!»

Шомуҳамедов бу таржимага ўзидан ҳеч нарса қўшмаган. Ҳамма сўзлар оригиналга мувофиқ ва жойида берилган. Шунинг учун ҳам бу рубоий аслида ўзбек тилида ёзилгандек туюлади.

Таржимон баъзан ўзбек ва тожик тилларидаги кўп муштарак сўзлардан усталик билан фойдаланиб, оригиналдаги қофияни ўз ҳолича қолдирганки, бу Ҳайём рубоийларининг миллий колоритини, услубини, мазмунини тўла сақлашга хизмат қилган. Чунончи:

Як даст ба мусҳафему як даст ба
ҷом,
Гаҳ марди ҳалолему гаҳе марди
ҳаром,
Моем дар ин гумбади фирўзарухом
На кофири мутлақ, на мусулмони
тамом.

Таржимаси:

Бир қўлда қуръону биттасида
жом,
Баъзида ҳалолмиз, баъзида
ҳаром.
Фируза гумбазли осмон тагида
На чин мусулмонмиз, на кофир
тамом.

Кўриниб турибдики, таржимада қофия ҳам, мазмун ҳам Ҳайёмдагидек. Лекин Хайём шеърларидаги қофияларни айрим ҳолда, яъни ўзбек тили лексикаси, синтаксистик тузилиши, ифода воситаларининг системасига мувофиқ келган пайтлардагина ишлатиш мумкин. Акс ҳолда, таржиманинг табиийлиги йўқолиб, сунъий мисралар тўдасига айланиб қолади. Масалан, қуйидаги мисолда таржимон Хайём қофияларини олиш мақсадида архаик сўзларни зўрмазўраки ишлатиб, маънога футур етказган.

«Уриндим қўяй деб сув бетига
ғишт,
Кўп безор қилди бу бутхона,
куништ.»

Бу таржимадаги қофиялар Ҳайёмда ҳам бор:

«То чанд занам ба рўйи дарьёхо
хишт
Безор шудам зи бутпарстони
куништ».

Бу ерда таржимон «бутхона» сўзидан сўнг ўзбек ўқувчиларига нотаниш «куништ» сўзини қофия учун келтириб, шоир айтмоқчи бўлган фикрни ифодалаб беролмаган. Китобнинг ахирида «куништ» сўзига хато равишда «Ўтпарастларнинг ибодатхонаси» деб шарҳ берилган, ваҳоланки, Хайёмнинг ўзи «ибодатхона бутпарастларидан безор бўлдим» деб ёзган.

Хайём рубоийларининг муҳим хусусияти шундаки, уларнинг ҳар бир сатрида бир бутун тушунча, ҳаёт ва табиат манзаралари, чуқур фалсафий хулосалар яққол намоён бўлиб туради. Мисол учун мана бу рубоийни олайлик:

Бу кўза мен каби ошиқ зор эди,
Севгани қаро соч бир нигор эди.
Кўза бўйнидаги даста бир маҳал,
Қўл эди, ёр қучиб бахтиёр эди».

Бу тўрт сатрдан ҳали айтилмаган, аммо ўз-ўзидан тушунилиши керак бўлган бир қатор маънони англаймиз, яъни «бир замонлар қорасоч гўзални севган бир йигит яшаган, улар вафот этгач, вужудлари тупроққа айланган ва уларнинг тупроғидан кўза ясаганлар. Ана шу кўзанинг дастаси, — дейди шоир, — бир вақтлар ёрнинг бўйнидан қучиб олган бахтиёр йигитнинг қўлидир» Умар Хайёмнинг бошқа рубоийлари ҳам бир ҳикоя учун мукаммал сюжет бераолади.

Таржимон Хайём шеърларининг ана шу хусусиятини мукаммал ўзлаштириб, авторнинг ички дунёсига чуқур кириб бориши ва нозик фалсафий фикрларни, шоир ҳис этган руҳий кечирмаларни тўлақонли тасвирий воситалар орқали баён эта билиши керак. Бунинг учун шоир бўлиш ва ё ҳеч бўлмаса шоирона таб эгаси бўлиш, ўз она тилининг барча бадиий имкониятларидан мукаммал фойдалана билиши лозим. Юқорида олинган мисолда таржима мазмун жиҳатидан дуруст, лекин унда бадиийлик йўқ. Хайёмдаги оҳангдорлик, равонлик ва нафосат, кучли эмоционал таъсир йўқолган. Албатта, оригиналнинг ҳам поэтик фазилатларини, ҳам мазмунини бузмасдан тўла сақлаб қолиш осон иш эмас. Бу вазифа таржимондан қунт билан ишлашни, бадиийликни чуқур ҳис этишни, ҳақиқатан ҳам сер завқ, ижодий таржимон бўлишни талаб қилади. Шомуҳамедов қилган таржималарнинг бир қисми ана шу талабларга мувофиқлиги жиҳатидан мақтовга сазовордир. Аммо у ҳамма вақт ҳам ана шундай ютуқларга эришаолмаган. У баъзан мисраларнинг оригинал билан сиртқи ўхшашлигига ҳаракат қилиб, бутун бир маънони эмас, алоҳида сўзларни таржима қилган. Мисол:

Тан дар ғами рўзгори бедод
мадеҳ,
Моро зи ғами гузаштагон ёд
мадеҳ.

Байтнинг қуйидаги таржимаси ана шундай таржималар жумласидандир:

Тан берма бу дунё аслида бедод
Ўтганлар ғамин ҳам қилмагил сен
ёд.

Аммо биринчи мисрадаги «тан берма» сўзини ўзбек ўқувчилари «қойил қолма» деган маънода ҳам тушунишлари мумкин. Бу сўзларнинг Хайём назарда тутган маъносини таржима қилиш керак эди. Бу икки мисранинг асли маъноси мана бундай: «Золим рўзгорнинг ғамларига ўзингни топшириб қўйма (яъни таслим бўлма), ўтганлар ғамини ҳам ёдимизга туширма».

Афсуски, бундай пала-партиш таржималар бошқа жойларда ҳам учраб туради. Масалан, бир жойда Хайёмнинг:

Май нўш чунин умр, ки ғам
дар паи ўст,
Он беҳ, ки ба хоб ё ба масти
гузарад, — деган мисралари қуйидагича таржима қилинган:

Ичиб қол бу умр қайғуда ўтгач,
Уйқу мастлик аро бир зумдек ўтар.

Шоир айтмоқчи бўлган мазмун бундай эмас, «Модомики, — дейди у, — умр ғам билан ўтар экан, май ич, чунки бундай умрнинг уйқу ёки мастлик билан ўтгани яхши».

Умар Хайём ўз ҳаётида жуда кўп машаққатларни бошидан кечирган. Меҳнат аҳлининг қашшоқлиги, маърифат арбобларининг қадрсизлиги ва ҳукмрон синфнинг чексиз истибдодларини кўрган бу улуғ эрксевар шоир ижтимоий тенгсизлик сабаблари ҳақида чуқур фикрларга чўмади. Аммо у жамият тараққиёти қонунларини тушунаолмай ўз рубоийларининг бирида қаттиқ афсусланиб бундай ёзади:

Эй кошки ҷои орамидан буди,
Ё ин раҳи дурро расидан буди
Кош аз паи сад ҳазор сол аз дили
хок
Чун сабза, умеди бардамидан
буди.

Бу тўртликни ҳам Шомуҳамедов етарлича тушунмай таржима қилган.

Кошки бир тинч жойга кетиб
бўлсайди
Шу узоқ манзилга етиб
бўлсайди
Юз минг йиллар ўтгач тупроқдан
чиқиб
Умиднинг кўкати униб кулсайди.

Мазкур таржиманинг биринчи мисрасидан «бирор тинч жой бору, лекин у ерга кетиб бўлмас экан» деган маънони англаш мумкин. Ваҳоланки, Хайём, «кошкийди бирор ором оладиган жой бўлса!» дейди. Сўнгра ҳаётни севувчи улуғ шоир иккинчи байтда: «Кошки юз минг йилдан кейин ҳам ер кўксидан сабза (кўкат) сингари униб чиқиш умиди бўлса эди!» деб хитоб қилади. Таржимоннинг бу ерда оригиналдан қай даража чекинганлигини таҳлил этиб ўтиришнинг ҳожати бўлмаса керак.

Баъзан, умуман яхши қилинган таржималарда ҳам айрим нуқсонлар учрайдики, улар автор идеяларининг ўқувчиларга бориб етишига тўсқинлик қилади:

Дар зоҳири ман нигаҳ бисьёр
макун,
К-андар ботин чунон ки ҳастам,
ҳастам.

Маъноси: «Менинг ташқи кўринишимга ҳадеб қарай берма, менинг ички дунём (ботиним) қандай бўлса, мен шундайман».

Қуйидаги таржимани ўқиган ҳар бир кишининг энсаси қотади.

«Чиқарма ҳеч ҳукм сиртимга
қараб,
Тоза, паст, десалар худди
ўзиман».

Шомуҳамедов айрим жойларда эркин таржима қиламан деб, ўзича шундай мисралар тўқийдики, агар китобнинг рўпара бетида асли нусхаси бўлмаса, қайси рубоийнинг таржимаси эканлигини аниқлаш қийин бўлар эди. Мисол учун қуйидаги икки мисрани оригинали билан солиштириб кўринг:

Борлигу йўқликка
қаратувчи сен
Дунёда ҳар ишни
таратувчи сен».

Хайёмда эса мана бундай:

«Созандаи кори мурдаву зинда
туй,
Дорандаи ин чархи пароканда
туй».

Яъни «ўлик ва тириклар ишини ўнгловчи ўзинг, тўзғиган бу дунёни сақловчи ўзинг».

Тўғри, асарни эркин ва ижодий таржима қилмоқ керак. Лекин бу мутлақо таржимага ўз-ўзидан сўз киритиш, «таҳрир» этиш ва ё оригиналдан узоқлашиш деган гап эмас. Автор фикрларини, идеяларини ифода этиш учун энг мос келадиган ибораларни, тасвирий воситаларни топабилиш лозим. Асарнинг асосий мағзидан, яъни идеясидан узоқлашишга ҳеч қачон йўл қўймаслик керак.

Айрим ўринларда нотўғри таржима қилинган биргина сўз ва ё мисра оқибатида китобхон Хайёмнинг чуқур маъноли рубоийларидан яхши таассурот ололмайди. Фикримизнинг исботи учун бир-икки мисол келтирамиз: «Зинҳор маро зи жоми май қут кунед (маъноси: «зинҳор жом тутиб май берингки, менга мадор бўлсин») деган сатр «Жом тутиб табрикланг, камим бут қилинг» деб хато таржима қилинган. «Ҳар гаҳ, ки бимирию наноли-ишқ аст» (маъноси: «Улар чоғингда ҳам инграмасанг — ўша ишқдир») деган маънодор мисрани Шомуҳамедов ғализ бир жумлага айлантириб юборган: «Ишқ оҳ урмасликдир, бўлса юз хабар». Оригиналда эса ҳеч қандай «юз хабар» деган сўз йўқ. Буни таржимоннинг ўзи тушунмаса ўқувчилар тушунмайди.

Ниҳоят, шу вақтгача Абуали Сино асари сифатида машҳур бўлган «Аз қаъри гили сиях то авжи Зуҳал» деб бошланадиган рубоийнинг китобда Хайём рубоийлари қаторида берилганлиги бизни ажаблантиради. Лекин таржимон ва редактор бу рубоийни нимага асосланиб мазкур тўпламга киритганликлари ҳақида ҳеч нарса демаганлар.

Биз юқорида таржимада йўл қўйилган баъзибир жиддий нуқсонлар ҳақида гапирдик. Буларнинг аксарияти бирозгина таҳрир этиш билан тузаладиган нуқсонлардир. Лекин шу билан бирга таржимоннинг ютуқлари нуқсонларига нисбатан ортиқроқ эканлигини таъкидлаб ўтмоқмиз лозим. Ўзбек китобхонлари [illegible] китоб билан танишиб, улуғ [illegible] энциклопедист Умар Хайёмнинг [illegible]тик мероси ҳақида анча аниқ [illegible]вурга эга бўладилар.

Мўҳсин [illegible]

СОВЕТ ПАРТИЯ-ҲУКУМАТ ДЕЛЕГАЦИЯСИНИНГ ВЕНГРИЯДА БЎЛИШИ

БУДАПЕШТ, 19 март. (ТАСС). Венгрия Совет Республикасининг 40 йиллигини байрам қилишда қатнашиш учун КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзоси ва Марказий Комитет секретари А. Б. Аристов бошчилигида Будапештга келган Совет Иттифоқи партия-ҳукумат делегацияси бугун эрта билан Будапештдаги Озодлик майдонида совет жангчилари ҳайкали ёнига гулчамбар қўйди.

Шундан кейин делегация аъзолари Венгрия Халқ Республикаси ҳукумати раисининг ўринбосари Антал Апро билан бирга Венгрия Совет Республикасининг 40 йиллигига бағишланган виставкани бориб кўрдилар. Виставка кўздан кечирилгандан кейин А. Б. Аристов таассуротлар дафтарига қуйидагиларни ёзди:

«1919 йилги революция воқеаларига бағишланган виставкани зўр қизиқиш билан кўздан кечирдик. Венгрия пролетар революцияси, унинг шонли қаҳрамонлари асрлар давомида яшайди ва коммунизм йўлидаги ўз қаҳрамонлиги ҳамда фидокорлиги билан кишиларни қойил қилади».

Сўнгра делегация аъзолари Миллий музей виставкасининг залларини бориб кўришни истаганликларини айтдилар. Бу ерда уларга венгер халқи тарихига доир экспонатлар кўрсатилди.

Кундуз куни делегация аъзолари Балатон кўлига бордилар. Кечқурун улар Венгрия Халқ Республикасининг 40 йиллигини байрам қилишда қатнашиш учун келган бошқа чет эл делегациялари билан бирга давлат халқ ансамбли концертини тамоша қилдилар, сўнгра барча партия-ҳукумат ва партия делегацияларининг биргаликдаги кечки зиёфатида ҳозир бўлдилар.

ПОЛЬША БИРЛАШГАН ИШЧИ ПАРТИЯСИНИНГ III СЪЕЗДИГА БОРГАН КПСС ДЕЛЕГАЦИЯСИ ВАРШАВАДАН ЖЎНАБ КЕТДИ

ВАРШАВА, 20 март. (ТАСС). Польша Бирлашган ишчи партиясининг III съездида қатнашган Н. Г. Игнатов, В. П. Мжаванадзе, Н. В. Подгорний, А. П. Ларионов, В. Е. Лабаноклардан иборат Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг делегацияси бугун Варшавадан Москвага жўнаб кетди.

ФРАНЦИЯ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

ПАРИЖ, 19 март. (ТАСС). Париж атрофидаги Женвилье деган жойда Франция Коммунистик партияси Марказий Комитетининг пленуми ўз ишини бошлади. Муниципал сайловларнинг якунлари ва партиянинг вазифалари тўғрисида Франция Коммунистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси ва Марказий Комитети секретари Жак Дюкло доклад қилди.

МАМЛАКАТНИНГ ЁШ ХОККЕЙЧИЛАРИ АҚШ КОМАНДАСИ УСТИДАН ИККИНЧИ МАРТА ҒАЛАБА ҚОЗОНДИЛАР

19 мартда Москвада Спорт саройида АҚШ терма командаси билан Совет Иттифоқи ёш хоккейчиларининг терма командаси ўртасида иккинчи халқаро ўртоқлик учрашуви бўлди.

Бундан олдинги кунда бўлганидек, бу сафар ҳам совет хоккейчилари ғалаба қозондилар. Улар ўйинда 4:3 ҳисоби билан ютиб чиқдилар. (ТАСС).

Лейбористлар партияси парламент фракциясининг ташқи сиёсати группаси билан бўлган учрашувда М. А. Суслов нутқи

ЛОНДОН, 19 март. (ТАСС). Кеча СССР Олий Совети депутатларининг М. А. Суслов бошчилигидаги группаси лейбористлар партияси парламент фракциясининг ташқи сиёсат группаси билан учрашди. СССР Олий Совети Иттифоқ Совети Ташқи ишлар комиссиясининг раиси М. А. Суслов бу учрашувда нутқ сўзлаб, халқаро аҳволнинг энг муҳим масалаларига тўхталиб ўтди.

М. А. Суслов халқаро вазият кескин бўлиб қолаётганлигини ва халқлар тинчликни мустаҳкамламоқ, «совуқ урушни» тўхтатмоқ, халқаро проблемаларни тинч йўл билан ҳал қилмоқ учун самарали чоралар кўришни тобора қаттиқ талаб қилаётганлигини қайд қилиб, давлатлар ва халқлар ўртасидаги муносабатларда тинч-тотув яшаш принципини қўлланишни таъминлаш ҳозирги замоннинг энг муҳим проблемаси эканлигини уқтириб ўтди.

Совет Иттифоқи, деди М. А. Суслов, ўзининг ташқи сиёсатида социал-иқтисодий ва давлат системалари турлича бўлган давлатларнинг тинч-тотув яшашини таъминлаш принципига амал қилиб иш кўрмоқда. Самарали контрол ўрнатган ҳолда, қуролсизланиш ва атом қуролини тақиқлаш тадбирлари тинч-тотув яшаш сиёсатининг ажралмас қисми бўлиши лозим. Совет ҳукумати атом, водород ва ракета қуролини батамом тақиқлашни, одатдаги қурол-яроғларни ва қуролли кучларни анча камайтиришни ҳамда бу тадбирларнинг амалга оширилиши устидан қаттиқ халқаро контрол ўрнатишни талаб қилмоқда.

СССР биринчи қадам тариқасида ядро қуроли синовларини тезроқ тўхтатишни талаб қилмоқда. Афсуски, деди М. А. Суслов, Женевада бу масала устида олиб борилаётган музокаралар Ғарб давлатларининг шу музокараларда қатнашаётган вакиллари тутган позиция натижасида аслини олганда, боши берк кўчага кириб қолди.

Сўнгра, М. А. Суслов Европада хавфсизликни таъминлаш проблемасининг аҳамиятига тўхталиб, шуни эслатиб ўтдики, Совет Иттифоқи Европа хавфсизлигини таъминлашга доир таклифларни бир неча марта киритди, лекин Ғарб давлатлари бу таклифларни қувватламадилар. Яна бунинг устига, деди М. А. Суслов, Ғарб давлатларининг ҳукмрон доиралари тарихнинг оғир сабоқларига хилоф равишда немис милитаризмининг тикланишига ёрдамлашмоқдалар, Ғарбий Германияни НАТОнинг зарбдор кучига айлантириш йўлини тутмоқдалар, унинг қуролли кучларини ядро қуроли билан таъминламоқдалар. Бу, деди М. А. Суслов, Ғарб давлатларининг ўзларига қарши қаратилиши мумкин бўлган калтабин сиёсатдир.

М. А. Суслов, Совет ҳукуматининг фикрича, Европа хавфсизлигини таъминлай олиши мумкин бўлган йўлларни ва воситаларни айтиб берди. Атлантик иттифоқини ва Варшава шартномасини тугатиш ёки, биринчи қадам тариқасида, улар ўртасида ҳужум қилмаслик тўғрисида пакт тузиш, Германия Федератив Республикасини, Германия Демократик Республикасини, Польша ва Чехословакияни ўз ичига олган ҳолда, Европа марказида атомсиз зона вужуда келтириш, шу зонадаги умумий қуролли кучларни (тахминан учдан бир қисми миқдорида) камайтириш, чет эл қўшинларини Европа территориясидан ўз мамлакатларига олиб чиқиб кетиш, ёки уларни анча камайтириш Европа хавфсизлигини таъминлаши мумкин бўлган йўллар ва воситалардир.

Германия билан Сулҳ шартномаси тузиш ва Берлин масаласини ҳал қилиш, деди М. А. Суслов, Европа хавфсизлигини таъминлаш учун ҳозирги вақтда энг муҳим аҳамиятга эга деб айтилмаган тақдирда ҳам, ҳар ҳолда, муҳим аҳамиятга эгадир. Совет ҳукумати Сулҳ шартномаси тузиш таклифини илгари суриш билан воқеаларнинг янги жаҳон урушига олиб келиши мумкин бўлган хатарли ривожланишини тўхтатиб қолишга интилмоқда. Ғарбий Берлин тўғрисидаги совет таклифлари ҳам шу мақсадларга хизмат қилади.

Совет Иттифоқининг Германия масаласини ҳал қилишдаги ташаббусини, деди М. А. Суслов, Ғарб давлатларининг баъзи доиралари, сира ақлга сиғмаган ҳолда, «халқаро танглик» вужудга келтириш йўлидаги уриниш деб, «ультиматум» деб ва шу сингари тарзда кўрсатишга уринмоқдалар. Германия Демократик Республикаси билан Сулҳ шартномаси тузиладиган бўлса ва Совет Иттифоқи оккупация қилиб турувчи давлат сифатидаги ўз мажбуриятларини ўз зиммасидан соқит қиладиган бўлса, ҳатто уруш ҳаракатлари бошланиб кетади, деб дўқлар қилинмоқда.

Агрессив доиралар сулҳ тўғрисидаги таклифга, Сулҳ шартномаси тузиш тўғрисидаги ва Германия масаласини бартараф қилиш тўғрисидаги таклифга нима учун ҳеч бир асоссиз бундай жиззакилик қилмоқдалар, деган савол туғилади. Бу саволнинг жавоби фақат шу бўлиши мумкинки, Ғарбдаги бу доиралар халқаро проблемаларнинг бартараф қилинишидан ҳамда Европада тинчлик ва хавфсизликнинг мустаҳкамланишидан манфаатдор эмаслар, улар тикланаётган герман милитаризмига таяниб, янги жаҳон уруши тайёрламоқ учун Германия билан уруш ҳолатининг сақланиб туришидан фойдаланмоқчилар.

Совет Иттифоқи Германия билан Сулҳ шартномаси тузиш ва Ғарбий Берлин масаласи тўғрисидаги таклифларни киритиш билан бирга, бу таклифларни ҳукуматлар бошлиқларининг, ташқи ишлар министрларининг кенгашида ёки сулҳ конференциясида муҳокама қилишга тайёрдир. М. А. Суслов СССР билан Англия ўртасидаги муносабатларни яхшилаш мавжуд халқаро кескинликни юмшатишнинг ва тинчликни мустаҳкамлашнинг муҳим шарти эканлигини уқтириб, ҳар иккала мамлакат халқаро проблемаларни ҳал қилиш ишига жиддий ҳисса қўша олган бўлур эдилар, деди. Ҳужум қилишмаслик тўғрисида шартнома тузиш Англия билан СССР ўртасида чинакам дўстона муносабатларни ривожлантириш ишида қўйилган жуда муҳим қадам бўлур эди.

М. А. Суслов Узоқ Шарқда тинчликни мустаҳкамлаш проблемаларига ҳам тўхталиб ўтди. Улуғ Хитой Республикаси Бирлашган Миллатлар Ташкилотида ўзига тегишли қонуний ўринни эгаллаш имкониятидан маҳрум қилиб қўйилганлиги сингари ниҳоят даражада ғайри нормал аҳволга хотима бериш пайти келди, деди М. А. Суслов.

М. А. Суслов ўз нутқининг охирида бундай деди: Идеология масалаларида ва баъзи халқаро проблемалар соҳасида тафовутлар борлигига қарамай, СССР билан Англия тинчликни ва халқлар хавфсизлигини таъминлашга ҳамда Англия-Совет муносабатларини тубдан яхшилашга интилиб, биргаликда ҳаракат қилишлари ва бир йўлдан боришлари мумкин.

Польша Бирлашган ишчи партиясининг III съезди

ВАРШАВА, 19 март. (ТАСС). Польша Бирлашган ишчи партиясининг III съезди бугун ўз ишини тамомлади. Съездда Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Владислав Гомулка охирги сўзга чиқди. У, съездда сўзланган нутқларнинг ҳаммаси бирлик руҳи билан суғорилган бўлиб, халқ Польшасидаги ҳар бир меҳнаткаш кишининг яхши келажагини таъминлаш йўлидаги интилишни ифода этди, деб таъкидлади.

В. Гомулканинг охирги сўзидан кейин, съездда сайланган комиссиялар делегатларга Марказий Комитетнинг ҳисобот доклади юзасидан, шунингдек 1959 — 1965 йилларда халқ хўжалигини ривожлантириш Директивалари тўғрисида, партиянинг қишлоқдаги сиёсати тўғрисидаги ҳамда партия Уставига киритиладиган ўзгаришлар тўғрисидаги докладлар юзасидан ҳам қарорларнинг лойиҳаларини тақдим этдилар.

Съезд шу қарорларнинг лойиҳаларини якдиллик билан тасдиқлади.

Шундан кейин съезд Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетини 77 аъзо ва 63 кандидатдан иборат қилиб ҳамда Марказий ревизия комиссиясини 19 кишидан иборат составда сайлади.

Сўнгра Польша Бирлашган ишчи партиясининг III съездини ёпиш тантанали маросими бўлди. Пировардида съезд делегатлари «Интернационал» айтдилар.

Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетининг бўлиб ўтган пленуми Сиёсий бюрони қуйидагилардан иборат қилиб сайлади: Эдвард Герек, Владислав Гомулка, Стефан Ендриховский, Александр Завадский, Роман Замбровский, Зенон Клишко, Игнаци Лога-Собиньский, Ежи Моравский, Эдвард Охаб, Адам Рапацкий, Мариан Спихальский, Юзеф Циранкевич.

Шунингдек пленум секретариатни ҳам сайлади. Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари қилиб Владислав Гомулка, секретарлар қилиб Ежи Альбрехт, Эдвард Герек, Роман Замбровский, Зенон Клишко, Владислав Матвин, Ежи Моравский, Витольд Яросинскийлар сайланди.

Москвада бўладиган Халқаро шахмат турнири

СССР шахмат секциясининг президиуми 6 апрелда Москвада бошланадиган Халқаро шахмат турнирида қатнашадиган шахматчилар составини 19 мартда тасдиқлади.

Турнирда ўн икки шахматчи, чунончи: халқаро гроссмейстерлар В. Смислов ва Д. Бронштейн (Москва), Б. Спасский (Ленинград), Москва чемпиони халқаро мастер Е. Васюков, халқаро мастерлар Л. Аронин (Москва области) ва В. Симагин (Москва), мастер А. Лутиков (Новосибирск), шунингдек халқаро гроссмейстерлар Ф. Олафссон (Исландия), Б. Ларсен (Дания), М. Филип (Чехословакия), Венгрия чемпиони гроссмейстер Л. Портиш ва халқаро мастер З. Милев (Болгария) қатнашадилар.

Мусобақаларнинг бош арбитри — халқаро гроссмейстер А. Котов.

Турнир икки ҳафта давом этади.

(ТАСС).

ФИЗКУЛЬТУРА ВА СПОРТ

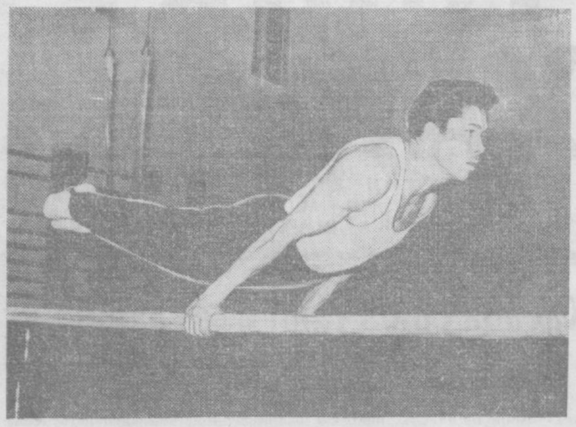

Тошкент физкультура институтида таълим олаётган студентлар дарсдан ташқариги вақтларда тренировка машғулотлари ўтказиб, ўз маҳоратларини оширадилар. Суратда: институтнинг III курс студенти, спорт мастерлигига кандидат гимнастикачи Тўлқин Иброҳимов брусьеда машқ қилмоқда.

М. Нуритдинов фотоси.

Шаҳар спортчиларининг таъсис конференцияси

19 мартда Тошкент шаҳар спорт жамиятлари ва ташкилотларининг биринчи таъсис конференцияси бўлиб ўтди. Конференцияда КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Мамлакатда физкультура ва спортга раҳбарлик қилиш тўғрисида»ги қарори муносабати билан шаҳар спорт жамиятлари ва ташкилотларининг вазифаси ҳақида шаҳар ижроия комитети раисининг ўринбосари ўртоқ Ҳ. Мусахонова доклад қилди.

Тошкент шаҳар физкультура ва спорт комитети физкультурачилар ҳаракатини авж олдиришда бирмунча ишларни қилди. Шаҳарда 80 мингга яқин физкультурачини ўзига бирлаштирган 386 та қуйи физкультура коллективи бор. Шаҳар корхоналарининг ўн минглаб ишчи ва хизматчилари киши соғлиги учун фойдали ва меҳнат унумдорлигига самарали таъсир кўрсатадиган ишлаб чиқариш гимнастикаси билан шуғулланмоқдалар.

Спортчилар маҳорати ҳам бирмунча ўсди. Ҳозир шаҳар бўйича 125 киши спорт мастери. Фақат 1958 йилнинг ўзида физкультура коллективлари ва кўнгилли спорт жамиятлари томонидан 33 спорт мастери ва 500 дан ортиқ биринчи разрядли спортчи тайёрланди. 20 мингга яқин физкультурачи ГТО нормаларини бажарди. Ўтган йили спорт турлари бўйича 376 та мусобақа ўтказилди. Бу мусобақаларга 170 мингга яқин спортчи қатнашди.

Докладчи ва музокарада сўзга чиққан ўртоқлар шаҳар спортчилари қўлга киритган ана шу ютуқлар ҳақида гапириш билан бирга, бу соҳадаги жиддий камчиликларни ҳам очиб ташладилар.

Шаҳар спортчилари енгил атлетика, баскетбол, футбол, волейбол, теннис ва эркин кураш каби спорт турлари бўйича бошқа қардош республикалар шаҳарларининг спортчиларига қараганда ҳали анча орқадалар. Физкультура коллективлари ва кўнгилли спорт жамиятлари спорт турлари бўйича жамоатчи-инструкторлар ва судьялар тайёрлаш ишига етарли эътибор бермайдилар. Шаҳардаги олий ўқув юртлари, техникумлар ва ўрта мактабларда физкультура дарсини ўқитиш, дарсдан ташқариги вақтларда ўқув-тренировка машғулотларини ташкил этишда жиддий камчиликларга йўл қўйилмоқда. Шаҳар мактабларининг 7—10-синфларида ўқувчи болаларнинг учдан икки қисми ҳалигача ГТО комплекси бўйича норма топширмаганлар, 36 та мактаб эса бирорта ҳам ГТО значкисти тайёрламаган. Шу сабабли ҳам асосий кўпчилиги Тошкент мактаблари ўқувчиларидан иборат республика командаси Бутуниттифоқ мусобақаларида жиддий муваффақиятсизликка учраётганлигига ажабланмаса ҳам бўлади. Конференция қатнашчилари спорт жамиятлари ишидаги камчиликларни ҳам танқид қилдилар.

Конференцияда мавжуд камчиликларни тугатишга қаратилган қарор қабул қилинди. Жумладан, шаҳарда физкультурачилар сонини 150 минг кишига етказиш, янгидан 80 та физкультура коллективи ташкил этиш, 2000 жамоатчи-инструктор ва судья, 25 минг ГТО значкистлари тайёрлаш, юздан ортиқ энг оддий спорт майдончалари қуриш қарорда қайд этилди.

Конференцияда Спорт жамиятлари ва ташкилотлари союзи шаҳар совети, ревизия комиссияси ҳамда спорт жамиятлари ва ташкилотлари союзининг область конференциясига делегатлар сайланди.

Совет Иттифоқи билан Германия Демократик Республикаси ўртасида илмий-техника ҳамкорлиги Совет-Герман комиссиясининг IX сессияси ҳақида

1959 йил 11 мартдан 14 мартгача Берлин шаҳрида СССР билан Германия Демократик Республикаси ўртасида илмий техника ҳамкорлиги Совет-Герман комиссиясининг IX сессияси бўлиб ўтди.

Комиссия илмий техника ҳамкорлигининг 1958 йилги натижаларини қараб чиқди ҳамда бу ҳамкорлик бундан олдинги йилларга нисбатан янада ривожланганлигини, кимё, машинасозлик, асбобсозлик, қора ва рангли металлургия, электротехника соҳасида ва иккала томон учун энг муҳим бўлган бошқа саноат тармоқлари соҳасида айниқса ривожланганлигини қайд қилди. Илмий техника тажрибасини ўзаро алмашиш йўли билан анча маблағ тежалишига эришилди ҳамда СССР да, шунингдек Германия Демократик Республикасида проект ишларини олиб бориш муддатлари қисқартирилди.

Комиссия иккала мамлакатнинг халқ хўжалиги олдида турган вазифаларни назарда тутиб, техника ҳужжатларини ва намуналарини бир-бирига топшириш юзасидан, илмий техника муваффақиятлари ва ишлаб чиқариш тажрибаси билан танишиш учун бир-бирига мутахассислар юбориш юзасидан, шунингдек совет мутахассисларининг Германия Демократик Республикасига техника ёрдами бериши юзасидан қарорлар қабул қилди.

Бу қарорларни амалга ошириш иккала мамлакатда техникани тараққий эттириш суръатларининг тезлаштирилишига анча ёрдам беради.

Шунингдек, комиссия СССР ва Германия Демократик Республикасининг мутахассислари ўртасидаги алоқаларни янада кучайтириш ва илмий техника тажрибаси алмашишни янада тезлаштириш соҳасида белгиланган бир қанча тадбирларни ҳам муҳокама қилди.

Врач Лидия Пронина республика чемпиони

Тошкент шаҳрида хотин-қиз шахматчилар ўртасида республика биринчилиги учун ўтказилган мусобақа кеча тамом бўлди. Асосан ёш шахматчилар иштирок этган бу мусобақа қизғин кураш вазиятида ўтди. Учрашувга яхши тайёргарлик кўрган қорақалпоғистонлик врач Лидия Пронина (Нукус) 13 имкониятдан 11,5 очко тўплаб, мусобақада ғолиб чиқди ва унга республика чемпиони номи берилди. Пронина ўн ўйинни ютди, уч партияни дуранг қилди.

Ўтган йилги республика чемпиони Л. Дмитрук (Тошкент) иккинчи ўринни эгаллади.

А. КИМ.

Телевизор экранида

21 МАРТДА

19.00. Бадиий фильм — «Кўк ўқ».

20.40. Муқимий номли театрдан «Нурхон» спектакли олиб кўрсатилади.

Танаффус вақтида сўнгги ахборот.

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

Ҳар бир инсон ўзи туғилиб ўсган диёрини, жонажон Ватанини меҳрибон онасидек севади. Бу севги унинг ҳаётига ҳамиша йўлдош, унинг ҳар бир ҳаракатига бошдир. Ана шу ватанпарварлик туйғуси совет кишиларини энг оғир вақтларда ҳам барча қабиҳликларни енгиб, ўзининг порлоқ идеалини амалга оширишга эришиши учун ҳисобсиз куч-қувват, жасурлик ва матонат бахш этади. Совет ватанпарварлигидек улуғ фазилатнинг нималарга қодир эканлигини кўрсатувчи ажойиб қаҳрамонликлар йилномаси, шиддатли жанглар тарихидан олинган лавҳаларни неча-неча марталаб кўрганмиз. Лекин ватанпарварлик туйғуси ҳамиша ёш, янги ва ҳаётий инсон ҳиссиёти бўлган ишқ-муҳаббат туйғуси каби доимо кишини ҳаяжонлантиради. Кишиларимиз уруш вақтларида ҳам, тинчлик даврида ҳам совет ватанпарварлигининг ажойиб намунасини кўрсатганлар.

Бу олижаноб тема совет санъатининг ҳамма тур ва жанрларида ўз ифодасини топган. Мана совет ватанпарварлигининг юксак намунасини талқин қилувчи яна бир бадиий полотно, яна бир киноқисса. Бошдан оёқ ҳаяжонли кадрлари билан тамошабин қалбини гоҳ изтиробга соладиган, уни қаттиқ ҳаяжонлантирадиган, гоҳ ҳисобсиз ифтихор ва ҳисларга тўлдирадиган бу фильм «ЧП» («Фавқулодда ҳодиса») деб аталади.

Фильм авторлари орасида 1954 йил июнь ойида юз берган даҳшатли фавқулодда ҳодиса — Хитой Халқ Республикасига керосин ортиб кетаётган совет танкери «Туапсе»нинг Жануби-Хитой денгизидаги нейтраль зонада денгиз қароқчилари — америка ҳарбий кучларига суянган чанкайшичилар томонидан ғайри қонуний суратда босиб олинишига дучор бўлган, ўн уч ой асирликнинг ҳамма кулфатларини тотган кема капитани ва унинг ёрдамчиси В. Калинин билан Д. Кузнецов ҳам бор. Бу эса кинодраматург Г. Колтунов ҳамкорлигида ёзилган сценарийнинг ҳам ҳужжатли, ҳам бадиий умумлашган реалистик асар бўлиб чиқишини таъминлаган.

Сценаристлар ва режиссёр-постановкачи Виктор Ивченко тарихий ҳужжатларнинг моҳиятини асло сохталаштирмай, айрим деталларни, қаҳрамонларнинг номларини, вазифаларинигина бироз ўзгартириб, реалистик киноповесть яратишдек гоят мураккаб ижодий вазифанинг уддасидан чиқа олганлар. Кўз олдимизда бирин-кетин кинода «Полтава» деб аталган танкер экипажининг ажойиб қаҳрамонлари, жасур ва иродали ватанпарварларнинг реалистик образлари жонланади.

Мана танкердаги денгизчилар одатдаги юмиш билан банд. Бу ерда ҳаёт ўз йўли билан боради. Кемани бошқариш ишлари, капитаннинг ўйлари, комсомол мажлиси ва йигитларнинг шўхликлари... тинчлик даврининг аён нишоналари. Лекин бу ҳаёт қўққисдан издан чиқади. Денгиз қароқчилари кемани тўхтатишни, таслим бўлишни талаб қиладилар. Капитан Калугин изтиробда. Нима қилсин у: душманнинг амрига итоат қилиб, кемани тўхтатиб, душман қўлига берсинми ё ўт очиб ҳалқани ёриб ўтиб кетсинми? Бу саволлар уни жуда қийнайди. Ахир иккаласининг ҳам оқибати ёмон-ку. Душман бир неча баравар кучли. Ниҳоят у боцман Сахаровга кема ҳужжатларини душман кемасига олиб бориб беришни топширади. Лекин кўп ўтмай, душман кемаси яқинлашади. Асосан америка қурол-яроғлари билан қуролланган чанкайшичилар мўр-малахдай ёпирилиб «Полтава»ни босадилар, экипаж аъзоларини зўрлик билан ушлаб, олиб кетадилар. Узоққа чўзилган уқубатли, оғир ҳаёт, ватанжудолик изтироби, гоминданчилар турмасидаги раҳмсиз қийнашлар, дўқ, алдов билан сўроқ қилишлар бошланади. Ана шу воқеалар «Полтава» экипажи аъзоларининг ҳар бирини жиддий синовдан ўтказади. Чанкайшичи йўлтўсарлар зўрбериб совет кишиларини—жасур денгизчиларни ватандан воз кечишга мажбур қилмоқчи бўладилар. Бунинг учун улар алдаш, дўқ уруш, пул ва мол ваъда қилиш, оч қолдириш, доим қизиб турадиган хоналарда сақлаш, раҳмсиз қийнаш каби турли ғайри инсоний усуллардан сурбетлик билан фойдаланадилар. Чанкайшичи ғаддор ва айёр разведкачи полковник Фан ўзининг бой тажрибасини, киши ҳаёлидаги нарсани била олиш қобилиятини, иғво ва алдовга моҳир эканлигини ва ўз қўли остидаги разведкачилар аппарати ҳамда бутун гарнизонни ишга солади. Лекин душман қанчалик нозик психологик анализдан тортиб, даҳшатли қуроллардан иборат катта кучга эга бўлмасин, барибир, совет кишиларининг иродасини синдира олмайди. Чунки уларнинг онгини, ҳаётини совет ватанпарварлиги туйғуси порлоқ юлдуздек ёритиб, уларнинг кучига-куч, ишончига-ишонч қўшар эди.

Икки сериялик фильмнинг асосий қаҳрамонлари оғир тутқинликда ҳам курашни тўхтовсиз давом эттираётган совет денгизчиларидир. Булар орасида капитан ёрдамчиси Коваленко, моторист Райский, радистка Рита, матрос Грачик, боцман Сахаров ва бошқалар ўзларининг индивидуал характерлари ва ажойиб фазилатлари билан ажралиб турадилар. Улар энг оғир шароитда тўхтовсиз кураш олиб борадилар, очлик эълон қиладилар, норозилик билдирадилар, душман режаларини барбод қиладилар... Райский эса ўзининг қувноқлиги, уддабуролиги, тадбирлилиги билан ана шу курашда муҳим роль ўйнайди. У чанкайшичилар «томонига ўтиб», ҳар бир дўсти билан учрашишга муваффақ бўлади, уларни янада сабот билан курашишга даъват этади. Артист В. Тихонов одессалик бу эпчил ватанпарварнинг қизиқарли образини маҳорат билан очиб бера олган. Унинг севгилиси Рита ролини яратган артистка Т. Литвиненко эса ўз ёридан ҳам ватанини афзал кўрган Райскийнинг тадбирига дастлаб тушунмай, унинг юзига тупурган мард қизнинг эсда қоладиган образини яратган. Талантли артист М. Кузнецов эса ҳар бир ишни пухта ўйлаб қиладиган тадбирли, вазмин, саботли коммунист Коваленконинг порлоқ образини яратган. Артист ўз қаҳрамонининг ниҳоятда оғир синовлардан ўтаётганлигини ҳар дақиқада сезиб туради.

Фильмда танкернинг чанкайшичилар томонидан босиб олиниши, душман лагерининг хатти-ҳаракати, турмадаги оғир ҳаёт, денгизчиларнинг ҳамжиҳатлик билан кураш олиб бориши, француз элчисининг келиши, унинг хайриҳоҳлиги, ёрдами ва ниҳоят совет денгизчиларидан каттагина бир гуруҳининг озодликка чиқиб, ўз ватанига учиб кетиши, қариндош-уруғлари билан учрашиши каби эпизодлар жуда ҳаяжонли чиққан.

Довженко номли Киев киностудияси яратган икки сериялик бу бадиий кинофильм ҳали ҳам ўз курашини давом эттираётган «Туапсе» экипажининг чанкайшичилар ва американиклар панжасида қолган 11 курашчиси ишларини улуғловчи, совет денгизчиларининг юксак ватанпарварлик фазилатларини олқишловчи реалистик бадиий асардир.

М. ЯҲЁЕВ,
Т. ХУДОЙБЕРДИЕВ.

ТАМОША ЗАЛЛАРИДА

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 21/III да **Ҳуррият**, 22/III да кундуз **Ҳуррият**, кечқурун **Юрак ёнмоғи керак.**

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА— 21/IIIда **Майсаранинг иши**, 22/III да кундуз **Майсаранинг иши**, кечқурун **Орзу.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 21/III да **Нурхон**, 22/III да кундуз **Ватан ишқи** кечқурун **Олтин кўл.**

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА — 21 ва 22/III да **Ўзбек ашула ва рақс ансамблининг ҳисобот концертлари.** Концерт кеч соат 8 яримда бошланади. Билетлар сотилмоқда.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — янги программада **цирк тамошалари.** РСФСР халқ артисти **Ирина Бугримова** қўл остидаги **«10 арслон»** аттракционининг давоми, РСФСРда хизмат кўрсатган артист **А. Симадо** раҳбарлигида балансёр-рекордсменлар гастроли ва бошқа номерлар. Тамоша кеч соат 8 да бошланади. Билетлар сотилмоқда. Якшанба куни **3 марта тамоша** кўрсатилади (кундуз соат 1; 4 ва кеч 8 да).

«ВАТАН», «ИСКРА», «ЎЗБЕКИСТОН» — кундуз ва кечқурун **ЧП (Фавқулодда ҳодиса)** номли янги киноповестнинг 2- серияси.

«ЁШ ГВАРДИЯ» — кундуз ва кечқурун янги кинокомедия **Ёшлик йиллари.**

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА

мактабларнинг каникул кунларига

Репертуар план

26/III да — кундуз **Маскарад**, кечқурун **Зайнаб ва Омон.**

27/III да — кундуз **Риголетто**, кечқурун **Дилором.**

28/III да — кундуз **Жизель**, кечқурун **Майсаранинг иши.**

29/III да — кундуз **Дилором**, кечқурун **Орзу.**

31/III да — кундуз **Орзу**, кечқурун **Флория Тоска.**

1/IV да — кундуз **Маскарад**, кечқурун **Майсаранинг иши.**

2/IV да — кундуз **Улуғбек**, кечқурун **Риголетто.**

3 /IV да — кундуз **Жизель**, кечқурун **Кармен.**

4/IV да — кундуз **Флория Тоска**, кечқурун **Дилором.**

5/IV да—кундуз **Маскарад**, кечқурун **Кармен.**

Кундузги спектакллар соат 12 да, кечки спектакллар соат 8 да бошланади.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЕТ АДРЕСИ: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси № 34, РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 26334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 140, Пропаганда бўлими — 34808. 136, ...ет қурилиши бўлими 136 Маданият бўлими — 132. Адабиёт ва санъат бўлими — 29040, 137. Қишлоқ хўжалик бўлими — 29040, 135. Саноат ва транспорт бўлими — 34048, 132. Хатлар бўлими — 34048, 156. Маҳаллий ахборот бўлими — 132. Секретариат — 29040, Эълонлар бўлими— 28142.

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси, Б-1554.